Poštnina plačana v gotovini | LETO LIX | V Ljubljani, v četrtek 5. februarja 1931 | ŠTEV. 28 a | Cena 1 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Nazaj k božjim zamislom!

Potem ko je papež Pij XI. v svoji znameniti okrožnici o pomenu in lepoti krščanskega zakona zavrnil zmote modernega časa, ki ga prevračajo v več ali manj trajno priležništvo, razmišlja o sredstvih, ki naj zakonu vrnejo tisto mesto ki ga ima v etičnem in socialnem redu po ideji in volji Stvarnika.

V prozorno jasnih in obenem s toplim čuvstvom prešinjenih besedah spominja papež krščansko kulturno človeštvo na neomajljivo resnico vsake zdrave filozofije, ki pravi: vsaka kršitev pravega reda, vsako uhajanje v stran od prave poti se ne more popraviti drugače, kakor da se po nauku velikega Akvinca vrnemo k božjim zamislom, ki so merilo vsega resničnega in pravega. Ako hočemo torej prav urediti svet zakona, moramo predvsem pojmiti misli božje o njem in se jim priličiti.

Temu prizadevanju — pravi papež — se upira sila nebrzdane poželjivosti, ki je, kakor vemo, glavni izvir vseh grehov zoper svete postave zakona. Ker pa človek svojih strasti ne more obvladati, če se poprej sam ne podvrže Bogu, zato je predvsem treba, da človek uredi svoj odnos do Boga. Nepogrešljiva izkušnja nas uči, da, kdor se Bogu podredi, s pomočjo njegove milosti ukroti svojo poželjivost, kdor pa se Božanstvu upre, ta sam v svojem srcu razvname vihar vseh strasti. Kakor v večnost vklesane so v tem oziru besede največjega duhovnega človeka zapada, divnega Avguština, ki pravi: »To je edino prav: da se nižje podredi višjemu. Če človek hoče, da se to, kar je pod njim (kar se v modernem jeziku imenuje: podčloveško), podvrže njemu, naj se predvsem sam podvrže Onemu, ki je nad njim. Pripoznaj ta red, pa boš našel mir svojemu srcu. Ti se podredi Bogu, meso pa podvrzi sebi. Ali ni to edino pravilno? Ali ne odgovarja edino to Lepoti? Ti se podvrži višjemu, nižje pa sebi. Služi Onemu, ki te je ustvaril, zato da tebi služi, kar je ustvarjeno zaradi tebe. Zakaj ni pravilen tak red, ki pravi: tebi meso, ti pa Bogu, ampak pravilen je ta red: ti Bogu, meso pa tebi. Če boš zanemaril svojo podreditev Bogu, ne boš ukrotil svojega mesa. Ako nisi pokoren Gospodu, bodo zagospodovali nad teboj tvoji sužnji.«

Zakona torej — tako nadaljuje okrožnica — ne bomo mogli prav urediti, reformirati, ako se ne bodo zakonci odkritosrčno in v globino duše prešinili otroškega duha in bogoljubnega mišljenja, ki daje vsemu njunemu življenju pečat največjega spoštovanja napram božji majesteti. Zato morajo dušni pastirji predvsem poučevati zakonce, da se popolnoma posvetijo Bogu, ga v neprestanem molitvenem življenju prosijo pomoči, se čestokrat obnovijo v svetotajstvih Cerkve in Bogu predajo vse svoje življenje. Prav je sicer, če se za pravilno in zdravo zakonsko življenje uporabljajo tudi naravna sredstva, ki sledijo iz izsledkov moderne biološke vede in iz zakonov dedovanja, v veliki zmoti pa so oni, ki mislijo, da se smejo mimo tega zanemarjati nadnaravna, čisto duhovna sredstva. Zakaj mi čisto dobro vemo, da se človek v svoji slabosti in grešnosti iz fiziologičnega pouka večkrat nauči rajši, kako bi zvito grešil, nego, kako bi čisto živel, četudi bi ti nauki bili sami na sebi koristni — koliko bolj pa vplivajo pogubno gotovi nauki tako zvanih reformatorjev zakona, ki iz tako zvanega »popolnega« zakona naredijo v resnici popolno vlačuštvo!

Poglavitno sredstvo za obnovitev krščanskega zakona, za vpostavitev zakonskih nravov in za ozdravljenje hudo ranjenega modernega zakonskega življenja je — tako poudarja energično papež — spoznanje božjih zakonov iz božjega Razodetja, ki pomaga goli pameti, da v božjem svitu prav pojmujemo bit zakona in zahtevke etičnega reda, pa da te zahtevke v boju zoper pohot dejansko uveljavimo. To je tem bolj potrebno, ker pokoritev človeka božjim zakonom od zakoncev zahteva velike in trajne žrtve. Prav zato je tudi potrebno, da se zakonci otroško in ponižno pokoravajo Cerkvi, ki je učiteljica in varhinja religiozne in etične resnice. Treba se je — pripominja k temu papež — varovati napihnjenega zaupanja v lastno golo pamet, ki prezira občestvo vernikov, Cerkev, meneč, da so oni nazori, ki niso osnovani samo v tako imenovanem avtonomnem razumu in njegovih notranjih razlogih, ampak tudi v učenju Cerkve kot učiteljice narodov, nazadnjaški in svetu tuji. Kristjan mora vedeti, da se mora v vseh zadevah vere in nravov dati voditi od cerkve božje in njenega vrhovnega voditelja, papeža.

Trajna obnovitev zakona — tako sklepa okrožnica to poglavje — zahteva torej povratek k zamislom in postavam božjim. Kategoriční imperativ časa je, da se zakonci o svetosti in lepoti zakona in njegovih zahtevkih po naukih razodete resnice temeljito poučijo; da zakramentalni značaj in dostojanstvo zakona globoko pojmijo; da katoliška akcija kot pomožna četa hierarhičnega apostolata nasproti zmoti tako zvanih zakonskih reformatorjev, nasproti umazanosti pregrehe in suženjstvu pod strastmi, krščanskemu človeku predočuje resnico, svetlobo čistosti in svobodo otrok božjih, pa da pogubno tendenco po razporoki pobija z naukom in zgledom traine in zveste zakonske ljubezni.

Političen položaj v Španiji

Ali bodo protidinastične stranke izvedle volivni bojkot?

Madrid, 2. febr.

Pretekli teden je Berenguerjeva **vlada ukinila vojno stanje**, ki je bilo proglašeno nad Španijo ob revolucionarni vstaji, to je od 15. dec. 1930 dalje. **Pravtako je cenzura časopisja prešla iz vojaških rok zopet na civilne oblasti.** Do razpisanih volitev, ki se bodo vršile 1. marca, je le še štiri tedne in je zato pričakovati, da bo javno mnenje v naslednjih dneh, ko se prične volilna kampanja, zadobilo popolno svobodo. Kajti kljub bližnjim volitvam je vlada **obdržala vojno stanje za Madrid in Zaragozo.** Vzrok se navajajo dijaški nemiri na obeh univerzah. Študentje so provzročili nemire, da bi izsilili izpustitev zaprtih tovarišev. Ker vlada smatra za umestno še nadalje vzdrževati vojno stanje, se dijaškim nemirom očividno pripisuje velika važnost. Znano je namreč, da je med akademsko mladino velik del protidinastično usmerjen.

Kaj prinesejo Španiji prihodnje volitve? V zadnjih tednih se je na vodilnih mestih o tem mnogo razpravljalo, **kako omogočiti resnično svobodne volitve v Španiji.** Tudi Berenguer se je izjavil pripravljenega, da nudi narodu poroštvo za svobodne volitve. Da je ljudstvo nezaupljivo, je samo po sebi razumljivo. Odkar je Canova pred 20. leti dal Španiji splošno volilno pravico pa do danes **ni narod nikdar svobodno volil.** Španci tudi niso bili zreli za svobodno politično življenje. Tolikšne državljanske pravice bi se morale vpeljati postopoma. Toda, kar je ugledni Katalonec in monarhist Cambo pred kratkim izjavil, Canova ni hotel postati nepopularen s tem, da bi postopoma dajal državljanske svoboščine. Smatral je bolj za prikladno, da se skozi petnajst ali magari 20 do 30 let vodijo rajši potvorjene volitve, dokler ne bo narod politično dozorel. Vsem je bila dana volilna pravica, toda ker je bilo le malo političnо izšolanih državljanov, so bile vsake volitve do sedaj potvorjene na sledeč način: V vsaki provinci so bili s podružnicami in agenturami v večjih krajih od vlade nastavljeni in plačani ljudje, ki so uživali javno zaupanje. Dala se jim je na razpolago primerna vsota denarja, da so pokupili volilne glasove in tako onemogočili kandidaturo upornih skrajnežev. Ti vladni zaupniki so z denarjem zasigurali zmago kandidatov, ki jih je vlada želela. **Na tem sistemu sta bili organizirani vladajoči konservativna in liberalna stranka. Voditelji obeh strank pa niso bili drugega, kakor vladni volilni maharji, ki so zaradi lepšega trpeli ob strani še nekaj republikancev.** Bilo je pač par mož, kakor Dato in Maura, ki so hoteli narod politično dvigniti in uvesti poštenje v volilni sistem. Toda padli so pod atentati, ali pa se spričo finančnih virov vladnih mož niso mogli uveljaviti.

Ali bodo topot volitve svobodne? Težko je to povedati. Pred splošnimi volitvami, bi se morale vršiti občinske volitve v pokrajinske zbore. **Toda Berenguer je nova občinska in pokrajinska zastopstva imenoval z dekretom in je ta diktatorski akt utemeljil s tem, da so časi preveč razburjeni, da bi se mogle izvesti volitve v miru.**

Kako bodo izpadle volitve v državni zbor, je mnogo odvisno od levičarskih strank, ki z krat groze s pasivno resistenco in proglašajo bojkot volitev. Sicer pa strankarsko gibanje ni še usmerjeno in tudi ne izrazito. Do izraza bo prišlo šele sedaj, ko je bila ukinjena cenzura listov. Govore pa že o 22 strankah, ki se bodo v glavnem grupirale v dve skupini: za in proti monarhiji. Večje važnosti je le pet strank, ki se po francoskem vzorcu kristalizirajo bolj krog oseb kakor idej. Te stranke bi bile: **konservativna za monarhijo, liberalna za monarhijo, potem konservativna republikanska, radikalno republikanska ter socijalistična, ki je tudi proti monarhiji.** A še enkrat poudarjeno: o bodoči politični strukturi se ne da še nič napovedovati. Morda prinesejo prihodnji dnevi več jasnosti. —y—

Madrid, 4. febr. AA. Zaradi ponovnih incidentov so univerzo v Saragosi zaprli.

Barcelona, 4. febr. AA. Guverner Barcelone je razveljavil prvotni sklep in ponovno pripustil republikanske organizacije. Univerza bo zaprta do ponedeljka. Prof. Irao, za katerega so dijaki zahtevali, naj ga oblastva izpuste na svobodo, se je vrnil v Barcelono.

Uspehi kancleria Brüninga

Proti ima samo skrajno levico in skrajno desnico

Francija posodi Nemčiji 100 miljonov mark

Berlin, 4. febr. AA. Pogajanja med francosko vlado in francoskimi finančnimi skupinami so uspela. Francoska vlada je dovolila, da francoske banke sodelujejo v akciji, ki ima namen mobilizirati velik del preferenčnih akcij nemških zveznih železnic, kar naj bi omogočilo urediti nemški državni proračun.

Prvi del posojila bo znašal 100 milijonov mark. V jamstvo tega posojila bo Nemčija zastavila trimesečne proračunske dohodke.

S tem bi bila tudi odprta pot za veliko francosko posojilo Nemčiji. O tem se je že večkrat razpravljalo v zadnjih mesecih. Politični krogi menijo, da bo to posojilo z ozirom na razmeroma ugoden zaključek zasedanja Sveta Društva narodov v Ženevi uspelo.

Berlin, 4. febr. AA. Medtem ko državni zbor miruje, se nadaljujejo za kulisami pogajanja med državnim kanclerjem in voditelji političnih strank. Pri pogajanjih je dosegel kancler uspeh, tako da so izgledi za vlado precej boljši. Kakor poročajo, so kancelarjevi prepričujoči argumenti v korist nemotenega sprejetja državnega proračuna imeli na voditelje vladne koalicije globok vtis. Celo gospodarska stranka, ki je doslej kazala nagnenje do nepomirljivosti, je opustila koketiranje z narodnimi socialisti in bo najbrže glasovala za vlado. Tako se bo omejila opozicija na narodne socijaliste, nemške nacijonaliste in na komunistično stranko.

Vladni listi pozdravljajo ta preokret v političnem položaju ter naglašajo, da je narodna socijalistična stranka s svojimi žalitvami in negativno politiko zelo škodovala svoji propagandi.

Senzacionelna zmaga angleških katoličanov

v šolskem vprašanju

London, 4. februarja. Svoječasno smo poročali, da je angleška delavska vlada predložila parlamentu osnutek novega šolskega zakona, ki predvideva daljšo šolo obvezno dobo, kakor je bilo do sedaj, ne da bi se pri tem upoštevali višji stroški, ki radi tega nastanejo za katoliške nedržavne šole. Takoj tedaj so katoličani dvignili oster protest, pretekli teden pa je angleška vlada ravno v tem vprašanju v spodnji zbornici podlegla. Zmago je odnesel mr. John Scurr, katoliški član delavske stranke. Vsi katoličani Anglije so mu za njegov odločen nastop hvaležni. Mr. Scurr je po več tednov trajočih brezuspešnih pogajanj stavil predlog, da naj se pred sprejemom zakonskega osnutka sklene, dati nedržavnim šolam državno podporo za kritje stroškov, ki z novim zakonom nastanejo in drugič, da zakon ne sme stopiti v veljavo pred 1. septembrom prihodnjega leta. Pri glasovanju je njegov predlog dobil 282 glasov, proti pa je glasovalo 249 poslancev.

Trenutno je torej odstranjena nevarnost od katoliških in drugih konfesionalnih nedržavnih šol. Z novim zakonom se samo za katoliške šole povečajo stroški za 260 milj. Din, ki bi jih po prejšnjem vladnem načrtu morali katoličani sami nositi. **Treba pa je pripomniti, da je bilo glasovanje pripravljeno z najdalekosežnejšo kampanijo, ki so jo skozi dva meseca katoličani vodili po vsej Angliji in Walesu. Za angleške katoličane je šolsko vprašanje izmed vseh vprašanj najvažnejše. Po vsej deželi so se vršili veliki shodi in manifestacije za enakopravnost in svobodo v šolskem vprašanju. Samo zadnji dan pred glasovanjem so dobili poslanci preko 100.000 pisem, v katerih so volilci zahtevali od svojih poslancev pravico in enakopravnost za katoličane.**

Pomembno zborovanje

Ustanovitev meddržavne organizacije katoliških parlamentarcev

Pariz, 4. februarja. Tu se je končalo zborovanje evropskih katoliških parlamentarcev, ki so zastopali 9 evropskih držav. **Ustanovila se je katoliška meddržavna organizacija parlamentarcev za podpiranje mirovne ideje** in se je h koncu napravil sledeči sklep: »V vseh državah se pojavlja **pretirani nacionalizem, ki vodi bolestno državno politiko, ki noče ničesar vedeti o sporazumevanju med posameznimi narodi, ovira vsako delo mednarodnega zbliževanja in leži kakor mora nad Evropo, da se ne more konsolidirati. Pretiran nacionalizem pospešuje obstoječo gospodarsko krizo. Vse to nas navdaja s skrbjo. Zato je treba, da se od katoliške strani da pobuda za učinkovito mednarodno mirovno delo.«** — V nadaljnjem je izražena trdna volja v notranji in zunanji politiki zasledovati vedno mirovne cilje. Soglasno je bilo sklenjeno, da se nastopi proti vsakemu radikalizmu. Podpira naj se mirovno delo Društva narodov in naj se vlasti potom tiska dela za mirno sožitje med narodi.

Na zborovanju so bile zastopane sledeče države: Francija, Holandija, Belgija, Nemčija, Poljska, Litva, Italija, Anglija, Luksenburg. V katoliškem časopisju Francije, Belgije in Holandije se je sestanku posvečala velika pozornost. V političnih krogih pa se poudarja pomembnost solidarnega dela katoliških parlamentarcev raznih držav za ureditev miru v Evropi.

Italija proti evropski zvezi

Trenje med Italijo in Francijo vedno hujše

Rim, 4. februarja ž. Kampanja Italije proti Franciji postaja vedno večja. To kampanjo vodi — »Giornale d'Italia«, ki si prizadeva vsako francosko akcijo diskreditirati. Kakor trdi ta list, je evropska unija neizvedljiva. Splošna konferenca za razorožitev ne more uspeti, ker ima Francija hegemonistične težnje. Francija zagovarja mir, na drugi strani ga pa ogrožava. Italija je iskrena.

»Giornale d'Italia« vidi tudi v poslednjem sestanku sveta balkanske konference v Solunu francoski manever. »Tevere« trdi, da balkanska konferenca ne more uspeti, in da se solidarnost balkanskih narodov ne more doseči. Francoski militarizem je privedel Evropo v težaven položaj, ker stalno izziva nervoznost.

»Giornale d'Italia« v celoti prinaša izjavo sovjetskega komisarja Kubičeva, ki odločno zahteva, da se vojna industrija ojači. Vsi listi prinašajo govor komisarja za vojsko Vorošilova, ki je dejal na skupščini komunistične mladine, da mora komunistična mladina obiskovati vojaške šole, da se pripravi za vojno. Pri tem se sklicuje na znano knjigo generala Ludendorfa, ki napoveduje novo svetovno vojno v prvi polovici leta 1932., ki bo najstrašnejša od vseh dosedanjih. Zato mora biti rdeča armada dobro oborožena, da bi mogla prednjačiti ostalim vojskam.

Zagrebški odmevi

Zagreb, 4. febr. ž. Včeraj popoldne je bila Nj. V. kraljica Marija sprejela v posebno avdienco člane odbora za jubilejno proslavo Majke božje pod kamenitimi vrati. Med avdienco je dr. Ritig obrazložil kratko zgodovino kipa kamenitih vrat, kako je bil na nenavaden način obvarovan pred požarom 31. maja 1731, ki je uničil velik del Zagreba. Od tega časa je kip kamenitih vrat zatočišče pobožnih duš.

Nato je kraljica pripomnila, da je večkrat zvečer z okna opazovala, kako je vse gorelo v svečah.

Odbornice so sporočile Nj. Veličanstvu, da se je osnoval posebni odbor, ki si bo prizadeval, da se jubilej častitljive slike čim svečanejše proslavi. Mati božja bi se kronala z vencem iz zlata in biserov. Dr. Srkuljeva soproga je prosila Nj. Vel., da bi v ta namen darovala en biser. Kraljica je ganjena odvrnila: »Zakaj ne, zelo rada. Srečna sem, da morem to storiti na srečo svoje drage dece v dobrobit kraljevine Jugoslavije.« Srkuljeva soproga se je toplo zahvalila za ganljivo pripravljenost Nj. Vel. kraljice.

Kraljica se je dolgo razgovarjala z odbornicami in omenila, da bo v maju najbrže delj časa prebivala v Zagrebu.

Nova grupacija občin

Belgrad, 4. febr. m. Za finančno saniranje naših občin so se storili v finančnem in notranjem ministrstvu vsi potrebni koraki. Izdane so naredbe, da se mora budžetiranje vršiti na stvarni podlagi. *Notranje ministrstvo bo izvedlo novo grupacijo občin.* V kolikor bodo občine vendarle imele premalo sredstev za najnujnejše izdatke, se jim bo šlo z raznimi olajšavami na roke.

Razpis žel. ministrstva

Belgrad, 4. febr. m. Železniško ministrstvo je razpisalo natečaj za 510.000 pragov za 14. febr. v gospodarskem oddelku glavnega ravnateljstva. Ti pragi se bodo v prvi vrsti porabili za normalnotirne železnice po vsej državi, da bi se mogle dati v promet lokomotive najnovejše konstrukcije, ki jih je naša država na račun reparacij že prejela. Toda po svoji teži in brzini so take vrste, da morajo čakati, dokler se slabi in izrabljeni železniški pragi ne nadomestijo z novimi.

Huda hripa v Bosni

Belgrad, 4. febr. l. Kakor poročajo iz Banje Luke, je tam izbruhnila epidemija hripe, ki se izredno širi, čeprav so sanitetne oblasti podvzele vse korake, da bi se razširjanje te bolezni omililo. V mnogih vaseh so bolni vsi prebivalci, tako da nikogar ni, da bi jih zdravil. Mnoge šole na področju vrbaške banovine so prenehale s poukom. Tako je na primer v šoli v vasi Brče obolelo naenkrat 70 otrok, radi česar je šola zaprta.

Romunija išče posojila

Pariz, 4. febr. kk. **Romunski finančni minister Popovici je imel danes dolg razgovor z Briandom. Popovici namerava v Parizu podpisati pogodbo o 7½% romunskem državnem posojilu, ki ga bo dal bančni konzorcij pod vodstvom Banque de Paris et de Pays-Bas. Posojilo se bo izdalo po kurzu 82 odstotkov.**

Katastrofa na Novi Zelandiji

Preko 1000 mrtvih - Potresni sunki se nadaljujejo

London, 4. febr. kk. Ker brzojavne in telefonske zveze še niso urejene, še ni nadaljnjih podrobnih vesti o škodi, ki jo je napravil potres v Novi Zelandiji. Na severni otok so bile odposlane pomožne ekspedicije z vlaki, ladjami in avtomobili. Zaenkrat pa vršijo pomožno službo v Napieru in Hastingsu samo manjše angleške vojne ladje, ki so v tamkajšnjih pristaniščih. Poveljnik vojne ladje »Veronika« si je ogledal mesto in potem poročal v Wellington, da so v celi vrsti ulic hiše porušene, kakor da bi bile iz igralnih kart.

Čeprav ni uradnih poročil, cenijo število mrtvih ob potresu na Novozelandskem na več ko 1000. Najhuje sta bili prizadeti mesti Napier in Hastings, ki sta popolnoma porušeni. V Napierju so morali razstreliti vsa poslopja, ki so še ostala, ker so bila tako poškodovana, da so se imela porušiti vsak hip. Ogenj, ki je izbruhnil po potresu, je zajel večino petrolejskih tankov. Prva je prišla na pomoč v Napier ladja »Veronika«. Njen kapitan se je takoj izkrcal z moštvom in organiziral s pomočjo angleških častnikov in vojakov rešilno akcijo. Kljub temu, da je potres porušil večino mostov in cest, je bilo prebivalstvo mest Hastingsa in Napierja še tekom noči popolnoma evakuirano. Vse ceste so polne tisočev beguncev, ki beže iz okraja, kjer se lažji potresni sunki še vedno ponavljajo. Državne oblasti so preskrbele beguncem potrebna oblačila in živila.

Policija, Rdeči križ in prostovoljci še vedno iščejo žrtve, ki so ostale pod ruševinami. Križarki »Diomede« in »Dunedin« bosta prispeli v Napier v nekaj urah. Avstralska vlada pošlje na pomoč nekaj vojnih ladij.

Rešilno akcijo vodi novozelandsko ministrstvo na kraju katastrofe.

Na poziv ministrskega predsednika za pomoč se je odzvalo veliko ljudi.

Wellington, 4. febr. AA. Oblasti so izdale nalog, naj prebivalstvo najkasneje v dveh dneh zapusti mesto Napier, ker je nevarno, da nastanejo epidemije. Potresni sunki se ponavljajo. Družine tabore v vrtovih ali pa na ulicah.

Wellington, 4. febr. AA. Po zadnjih poročilih je bilo ubitih pri potresu v Hastingsu 800, v Taradalu pa 300 oseb. V mestu Napier se je zrušila katedrala. Ruševine so padle na streho tehnične šole kongregacije. Pri tem je izgubilo življenje veliko učencev. Bolnišnica Jellicoe se je porušila, kakor bi bila iz papirja.

Za čas
GRIPE
Vas varujejo
ANACOT-PASTILE
Dobivajo se v vseh lekarnah.
Cena malega zavitka 8 Din. velikega 15 Din
Varujte se ponaredb!

Pierre l'Ermite:

Bog in politika

V zadnjih počitnicah je bilo morje tako viharno. Dnevno so imeli viharje, grmenje in strelo. Nasprotstvo s prejšnjimi sončnimi leti je bilo očividno. Kakor da bi se narava prilagodila naši moralni in politični klimi. No kaj? Indija je razburkana. Na Kitajskem vlada ogromna zmešnjava. Rusija se povrača v barbarstvo, k požigom in umorom. Stabile je kot za časa Gotov in Vandalov. Razmere na Poljskem so strašno negotove. Njen odnos do Nemčije je vedno bolj nevaren. Tudi Italija ni zadovoljna, toda to zelo milo rečena. Še celo ta ljuba stara Anglija, tako skozi in skozi konsevativna, konsolidirana in brezstrastna se od časa do časa zdi, da ni več sigurna v vodstvu svetovne politike.

Kaj naj bo iz vsega tega? Sam Bog ve. Mi se moramo seveda z vsemi temi vprašanji pečati, toda vedno tako, da tudi Boga pritegnemo k računom. Človek, zlasti politik vse preveč rad verjame, da je on edino kolo, ki poganja svetovno uro in da se vse suče okrog e. ga Cromwella, Wilsona ali Hitlerja. Toda mi smo v tisočkratni odvisnosti in vezanostmi z vsemi mogočimi vzroki, ki so bili že davno v neskončni preteklosti sklenjeni. Walter Scott piše: »i pač čutimo težave, ki nas trenutno tarejo, toda premalo poznamo osnovni načrt svetovnega dogajanja, da bi razumeli, kako so težave naših dni v skladu z načrti usmiljenega Stvarnika. Vedno znova si moramo poklicati v spomin prošnjo očenaša: Daj nam danes naš vsakdanji kruh! Ta prošnja zahteva od nas skrbljivost, toda noče, da bi bili mi tesnogrudno in boječe v vednih skrbeh za bodočnost. Koliko je ljudi, ki se neprestano mučijo z vprašanjem, kaj strašnega in groznega jim utegne prinesti bodočnost. Ako pa bi odtegnili od križa, ki nam ga nalaga Previdnost, vse kar si sami naložimo v svoji malovernosti, bi bili presenečeni ob spoznanju, kako nam je bil sorazmerno lahek križ naložen.

Eno največjih skrbi naših dni povzroča vprašanje: ali bo vojska? Morda nekega dne zopet izbruhne. Ni mogoče predvideti, največkrat pradejo taki dogodki presenetljivo in nepredvideno. Toda, če na tak način mislimo, potem mora vsak reči: Mene bo povozil avto, obolel bom za rakom, dobil bom titus. Brezdvoma se more temu ali onemu kaj podobnega primeriti. Toda človek bi moral sploh nehati živeti, ko bi se hotel izogniti vsem tisočerim nevarnim možnostim. Eden mojih prijateljev je veleindustrijec, pa ga preganja trajna misel, da je bankrot. Končno se je hči naveličala njegovih domnev in nekega dne rekla: »Dobro oče, mi smo bankrot, toda prosim te, naj bom samo enkrat ali ne vsak dan!« Seveda, če ima kdo to misel, da je na svetu zato, da bo užival popolnoma srečo pod modro jasnim nebom, potem mu ne bodo prihranjena trajna razočaranja.

V počitnicah je sedelo pod mojim oknom malo dekletce in se trudilo, da naslika viharno morje. Najbolj so jo zanimale morske pene, ki jih je morje vrglo na obalo. Punčka je vso belo barvo za- porabila. Toda kljub precejšnjim množinam bele barve ni slika kazala nobenega izraza. Lahko ste si predstavljali kar ste hoteli, le ne valov, le ne jasne beline penečega morja, ki je prosojna in trepetajoča. Potem sem prijazno nagovoril deklico. Lepo sem ji razložil, da barve same na sebi nimajo nobene prave vrednosti in da pridejo do veljave še le kot mešanica polna živih nasprotij. Da bo naslikala peneče morje pravzaprav niti ne rabi veliko bele barve, ampak temnozelene in celo črne. Podobno je v življenju. Da ga oživimo je treba včasih vzeti tudi bolečo klado na ramena. Človek je vendar kakor učenec, čigar učitelj je bridkost in trpljenje je treba tako vzeti, kakor ga je Bog pošlje z vsemi solnčnimi in senčnimi stranmi, s sladkostjo, ki je v njem skrita, kakor tudi s trdoto, ki je neizogibna. Toda nikdar ne smemo ostati malodušni, ker vse, tudi trpljenje ima svoj smisel, čeprav velikokrat to šele pozno doumemo.

Zato le pogumno na delo. Bo že šlo. Morda je bodočnost tako slaba kakor se bojimo. Toda kar je namenjeno, se bo zgodilo, tudi dobro. Če pa pride slabo, nam bo Bog dal moči, da bomo moško prenašali križ. »Le enega se bojmo«, so rekli naši očetje, »da se nam nebo zruši na glavo!« Vendar so takoj pristavili: »Pa tudi če se zruši nebo, ga bomo mi skušali podpreti z našimi sulicami.« Celo ta baharija mi je bolj povšeči, kakor pa vedne tožbe nekaterih črnogledov.

Težave radi Zeileisa

Belgrad, 4. febr. l. Disciplinsko sodišče zdravniške zbornice v Belgradu je podalo ostavko. Ta ostavka je vzbudila v zdravniških krogih precej zanimanja, ker je motivirana s tem, da se dosedanje razsodbe disciplinskega sodišča zdravniške zbornice v Belgradu niso izvrševale. Predvsem je bil to slučaj tako zvanega belgrajskega Zeileisa, ki ga je disciplinsko sodišče zdravniške zbornice kaznovalo z izbrisom iz zdravniškega imenika. Ta kazen se ni izvršila, nasprotno se je v Belgradu pojavilo več novih zdravnikov, ki so prav tako pričeli zdraviti na Zeileisov način. Celo v nekem belgrajskem sanatoriju, kjer ordinira znani vseučiliški profesor, se je uvedlo to zdravljenje.

Tragičen konec uvora dervišev

V Menemenu so obesili 28 voditeljev

Carigrad, 4. februarja. V okolici Smirne so obesili 28 oseb, ki jih je bilo izredno sodišče obsodilo na smrt zaradi sodelovanja v pokretu proti državi. Sodišče je prvotno izreklo 32 smrtnih obsodb, a parlament v Angori je 4 obsojence pomilostil. Eksekucija na smrt obsojenih v Menemenu se je začela v torek ob 2.30 in je trajala do 5. Pri tem se je zgodilo, da je en obsojenec ušel izpod vislic. Držal je roke za hrbtom, kakor da bi bil zvezan, potem pa je nenadoma prodrl skozi vojaško stražo in izginil v temi. Večina obsojencev je umrlo versko pripravljenih. Da so bili obsojenci tudi omikani, dokazuje poslednja volja enega izmed obsojencev, ki je določil, da se iz njegove zapuščine zgradi mošeja. Eden izmed njih je na vprašanje, kaj je njegova zadnja želja, odgovoril: »Živel bi rad!« Nekatere obsojence je bilo treba spraviti na morišče s silo. Vsi obsojenci so bili v belih srajcah. Po izvršeni usmrtitvi so vsakemu dali na prsa bel plakat, s čemer se je naznačilo, da je usmrčenec izvršil zločinstvo proti državi.

Pot obsojencev na morišče, zlasti mlajših, je bila težka, tako da so se nekateri na morišču zgrudili. Mnogi izmed njih so se ves ponedeljek postili in niso marali niti vode. Nekateri so do zadnjega trenutka zatrjevali, da bodo usmrčeni popolnoma nedolžni.

Razsodba v dolgoletnem sporu

Otok Clipperton dobi Francija

Pariz, 4. febr. kk. Med Francijo in Mehiko traja že dolga desetletja spor za majhen otok Clipperton v Mehiškem zalivu. Včeraj je italijanski kralj kot naročeni razsodnik razsodil, da pripada otok Franciji. Leta 1858 so francoske vojne ladje zasedle otok, in sicer na prošnjo nekega ladijskega lastnika iz Le Havrea, da mu omogočijo polastiti se otoka, ki je poln huana in fosfata. Francoske vojne ladje so otok zasedle v imenu drugega francoskega cesarstva. 20 let pozneje so se naselili tam nekateri ameriški trgovci, ki so razvili ameriško zastavo. Francija je energično protestirala v Washingtonu in dosegla, da so Združene države zapustile otok. Leta 1909 je mehiška vlada poslala na otok svojo križarko, da ga zasede za Mehiko. Po dolgih diplomatičnih pogajanjih sta potem Francija in Mehika sklenili dogovor, da bo italijanski kralj kot razsodnik odločil spor, kar je sedaj po 21 letih storil. Med tem pa je otok postal tudi zelo važen v strategičnem pogledu. Radi svojega položaja, ker je oddaljen 1250 km od mehiške obale in ravno toliko od vhoda v Panamski prekop, je otok porabljiv kot izvrstna letalska baza. »Petit Parisien« namiguje, da bi Francija lahko napravila dobro kupčijo, če bi prodala otok Ameriki proti primernemu popustu francoskih dolgov.

Polemika med „Osservatore“ in „Tribuno“

Med »Osservatore Romano« in »Tribuno« se vodi že nekaj časa ostra polemika glede odnosa katolikov do različnih političnih strank. »Tribuna« se obrača v prvi vrsti proti katoliški akciji, ki ne stoji pod kontrolo fašizma, kakor toliko drugih naprav in organizacij v Italiji. List pa napada tudi francoske in nemške katoličane radi njihovega stališča do nekatoliških strank. »Osservatore« odgovarja s člankom: »Beseda cerkve in akcija katoličanov.«

Katoličani, tako pravi članka, zlasti še oni, ki vrše lajični apostolat, so vedno najboljši možje, na katerih sloni krščanska družba. V boju z revolucionarnimi silami se je vedno mogoče nanje zanesti. Ravnajo se namreč v svojem zasebnem in javnem življenju po navodilih, ki jih daje Cerkev v moralnih in družabnih vprašanjih. Katoličani, ki delajo v tem duhu, so v vseh državah enaki, bodisi da bivajo v Italiji, Franciji ali v Nemčiji.

Katoličani nikdar ne odrečejo sodelovanja, kadar gre za interese njihovih sonarodnjakov. V svojem nravstvenem in socialnem delu stoje nad strankami in se ravnajo po navodilih cerkvene oblasti. S tem se obvarujejo pred nevarnostjo, da bi zapadli političnim zmotam, ki so baš v današnjem času tako mnogovrstne. Bolj kot za politiko, se katoličani brigajo za religijo, za karitativno delo in za obrambo krščanskih načel. Naravno, da pri svojem prizadevanju večkrat stopijo tudi na izrazito politična tla, kjer se — razumljivo — lahko motijo.

Proti političnim zmotam se je sveti oče vedno odločno obračal. Naj se pomisli samo na obsodbo »Action Francaise« in na nevtralne in brezkonfesionelne strokovne organizacije v Nemčiji. Velika in prava politika vseh katoličanov je osnovana na krščanskem nauku, kakor ga uči Cerkev. Odtod tudi prepoved mogunškega škofa, da bi smeli katoličani postati člani narodnosocialistične stranke. Prepoved se ni izvršila iz političnih razlogov, ampak zato, ker je skrajni nacionalizem poganski nauk. Prav isto bi se primerilo fašizmu, ako bi vztrajal na svojem programu iz leta 1929. In prav tako zopet ne iz političnih nagibov, ampak da se očuva zdravi nauk cerkve. Katoličani in vsi, ki so člani katoliške akcije, slede navodilom sv. očeta.

Zakon o volilni reformi sprejet

London, 4. febr. AA. Spodnja zbornica je snoči sprejela v drugem glasovanju zakonski osnutek o volilni reformi. Zanj je glasovalo 295 poslancev, proti 230. V enakem razmerju je bil odbit predlog konservativcev. Izid glasovanja pomenja velik uspeh liberalcev, ki so končno prodrli s svojimi zahtevami po spremembi volilnega zakona.

Kratek proces

Praga, 4. febr. AA. V občini Vlom v severnozapadni Češki so komunisti vdrli na sejo občinskega odbora in prisilili občinske svetnike, da glasujejo za podporo v znesku 20.000 Kč za brezposelne delavce. Načelnik občine, čeprav komunist, je izjavil, da nima občina tolikšnega denarja na razpolago in da ga ne more nabaviti. Ko so oblastva zvedela za to nasilno dejanje, so razveljavila sklep občinskega odbora.

Krščanska strokovna internacionala za mir

S *svetovno gospodarsko krizo* se je pečala 28. in 29. januarja krščanska strokovna internacionala, ki je zborovala v Bordeauxu pod predsedstvom predsednika Otteja. Zasedanje, ki je bilo mišljeno kot priprava na V. kongres krščanske strokovne internacionale (v septembru letošnjega leta v Antwerpnu, ki bo posvečeno istemu osrednjemu vprašanju naše dobe), je bilo zaključeno z daljšimi resolucijami, ki tudi v zunanji politiki niso brez pomena. Gospodarska kriza je označena kot *bistvena posledica vojne*, radi česar je logična zahteva: »Poizkusi, da se jo premaga, morajo biti v skladu z mirovnimi prizadevanji, ki naj odstranijo vse vojne vzroke.« Dalje se zahteva končnoveljavna *rešitev vojnih dolgov*, da bo mogoča boljša razdelitev kapitala na posamezne države in da bodo davkoplačevalci podvrženi pravičnejšim bremenom. Vsako stremljenje *po nasilnem reševanju* mednarodnih vprašanj mora biti zavrženo in kaznivo. V najkrajšem času naj se sklenejo pogodbe, ki bodo predvidevale *finančno pomoč posameznim državam*, ne da bi se morale države, ki uživajo to podporo, odpovedati svoji gospodarski svobodi. V smislu gospodarskega zbližanja narodov naj se *izenačijo po možnosti carinski tarifi*. V tej zvezi se priporočajo dogovori, ki bi pospeševali normalno trgovino in izmenjavo gospodarskih produktov posameznih držav. *V koncu se zahteva smotrena mirovna propaganda. Zlasti delavci naj bodo prepričani o škodljivosti nacionalističnih, imperialističnih in razredno bojnih teorij, ki so za normalni razvoj človeštva vedno usodna ovira.*

S temi sklepi se je krščanska strokovna internacionala s ponovnim poudarkom postavila v vrsto mirovnih boriteljev. To spričuje tudi resolucija *o razsodiščih:* »Po deželah kakor tudi v mednarodnem življenju naj se ustanove razsodišča, ki naj razsojajo gospodarske, politične in socialne spore in ki naj polagoma onemogočijo socialne boje, kakor tudi vojne med kulturnimi narodi.«

Korico porušil potres

Tirana, 4. februarja. AA. *Pred dnevi je močan potres težko poškodoval mesto Korico. Ponovni potresni sunki pa so bili še močnejši, tako da je mesto popolnoma porušeno. Prebivalci so zapustili svoje domove in zbežali v okolico, kjer kampirajo na prostem.*

Nova nezgoda „Do X“

Madrid, 4. febr. AA. Iz Las Palmasa poročajo, da je veleletalo »Do X« doletela nova nezgoda. Ko je hotelo vzleteti, so se polomili neki deli, tako da je moralo ponovno na morsko gladino. Polomljene dele bodo dobavili iz Nemčije. Zato se bo nadaljnji polet v Južno Ameriko ponovno zavlekel. Kapetan letala Christiansen je sklenil počakati novo fazo lune. Start, ki je bil prvotno določen za ponedeljek, so morali odgoditi, ker letalo zaradi razburkanega morja ni moglo prevzeti kuriva. Letalo je z lastno silo poiskalo mirnejše pristanišče.

Velika letalska nesreča

London, 4. febr. AA. V zalivu Plymouth je padlo v morje vodno letalo. Izginilo je v par sekundah pod vodo. Pogrešajo 1 častnika in 7 potnikov. Rešili so 4 osebe.

Nemiri brezposelnih na Češkem

Praga, 4. febr. kk. V Mostu, kjer je velik premogovnik rjavega premoga, je prišlo včeraj popoldne do velikih spopadov med orožništvom in brezposelnimi delavci, v katerih je orožništvo streljalo. Osem delavcev je bilo težko ranjenih, od katerih je eden že umrl, dva pa umirata. Popoldne je hotelo okoli 600 brezposelnih delavcev iz rudnikov Hostomice in Ladovice korakati v Most, da tam predlože svoje zahteve okrajnemu glavarju Orožništvo jim je dostop v mesto zabranilo. Množica je hotela prodreti kordon in orožnike razorožiti. Orožniki so oddali salvo. Orožništvo je potem zasedlo vse mesto, katerega delavstvo je radi dogodkov zelo razburjeno. Policija in orožništvo sta razgnala več zborovanj delavcev.

Brezposelnost na Poljskem

Varšava, 4. februarja. kk. Pri zadnjem štetju brezposelnih na Poljskem se je dognalo, da znaša njihovo število 341.000. Od teh prejema državno podporo samo tretjina, to je okoli 108.000 brezposelnih.

Radio Vatikan

Vatikansko mesto, 4. febr. AA. Včeraj so se vršili poizkusni radiofonski pogovori med Vatikanskim mestom in oddaljenimi kraji, vštevši Kanado in Avstralijo. Postaja bo otvorjena 12. febr. med 16. in 18. uro.

Petrolej na Siciliji?

Rim, 4. febr. ž. Vsi fašistični listi obširno poročajo o najdbi petrolejskih vrelcev na Siciliji ter pripominjajo, da se bo Italija, ako bodo vrelci obilni, emancipirala od inozemstva. Italija namreč sedaj letno uvozi mineralnega olja v vrednosti 800 milijonov lir.

Z dinamitom naložen avto trčil v vlak

Newyork, 4. febr. kk. Pri Saltlake-City sta trčila osebni vlak in tovorni avtomobil, ki je bil naložen z dinamitom. Nastala je eksplozija, ki je lokomotivo popolnoma raztrgala. Mrtvi so strojevodja, šofer avtomobila in njegov spremljevalec. K sreči pa vlak ni skočil s tira, tako da se potnikom ni zgodilo nič, razen da so užili dosti strahu. Pač pa je bilo ranjenih 20 oseb v okoliških hišah, kjer so popokale šipe.

Novo glavno mesto Indije

London, 4. februarja. kk. V sredo bodo slovesno posvetili novo glavno mesto Indije Novi Delhi, v katerem so 19 let z velikim razkošjem gradili sijajne palače podkralja, indijskega parlamenta in vladnih poslopij.

Poljedelski problem vzhodne Evrope

Bukarešta, 4. febr. AA. Tu govore o novi seji poljedelskih strokovnjakov, ki naj bi se sestali dne 15. februarja. V odboru teh strokovnjakov so zastopane Jugoslavija, Romunija, Bolgarska, Poljska, Češkoslovaška, Estonska in Litva.

Drobne vesti

Belgrad, 4. februarja. l. V začetku aprila bo v Belgradu velika razstava nemške sodobne umetnosti, ki je zamišljena v zelo velikem obsegu. Organizacija te razstave je v rokah najbolj znanih nemških sodobnih slikarjev in kritikov.

Zagreb, 4. februarja. ž. V marcu bo v Zagrebu konferenca vseh gospodarskih organizacij v državi, na kateri se bodo storili koraki za podpiranje zasebne podjetnosti. Po izjavah belgrajskih gospodarskih krogov se bodo te konference vršile v Zagrebu. Sedaj urejujejo zbrani materijal in podatke. Rezultati posvetovanj se bodo predložili merodajnim činiteljem.

Dubrovnik, 4. februarja. ž. Slavnosti sv. Vlaha so nad vse pričakovanje uspele. Vreme je bilo lepo, kakor spomladi.

Split, 4. februarja. ž. Tu je že dva dni pomladno vreme. Preko dneva je tako vroče, da ni mogoče nositi površnika. Morje je mirno.

Dunajska vremenska napoved. Splošno je pričakovati mrzlega vremena. Tudi podnevi bo pod ničlo in najprej še večinoma oblačno. Ponekod je pričakovati novega snega, posebno na vzhodu Avstrije.

Zahvala

Za obilne dokaze iskrenega sočutja ob smrti našega nepozabnega soproga in očeta, gospoda

Ivana Triplata

se vsem najtopleje zahvaljujemo. - Prav posebno se zahvalimo preč. g. Iv. Vindišarju za poslednjo versko tolažbo, preč. duhovščini, pevcem društva »Save«, uršulinskemu in Lichtenturnovemu zavodu in vsem, ki so nepozabnega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti. - Prav posebno pa se zahvaljujemo vsem darovalcem vencev in šopkov. - Bog plačaj!

Ljubljana, 5. februarja 1931.

Globoko žalujoči ostali.

Kraljevska dvojica zapustila kraljevski Zagreb

Kraljevo slovo

Zagreb, 4. februarja. AA.

Čeprav je danes delovni dan, so se zbrale na poti od banskega dvorca in na trgu pred glavnim kolodvorom desettisočglave množice, da se slovesno poslove od Nj. Vel. kralja in kraljice. Vest o odhodu Nj. Veličanstev se je bliskovito razširila po vsem mestu. Na trgu pred glavnim kolodvorom so se zbrala mnoga zagrebška društva in godbe. V mrzličnem pričakovanju Nj. Veličanstev so navdušene množice prirejale neprestane manifestacije, mladina pa je pela državno himno in narodne pesmi.

Na peronu so se med tem zbrali gg. ministri, generaliteta, dostojanstveniki civilnih uradov, gospodarskega in kulturnega življenja.

Nekaj minut pred 11 so manifestacije dosegle vrhunec. Nj Veličanstvi sta se pripeljali na glavni kolodvor in med silnim navdušenjem zbranega občinstva odšli na peron, kjer ju je v slovo pozdravil zagrebški načelnik dr. Srkulj. V svojem govoru se je zahvalil Nj. Vel. kralju za izkazano visoko čast in izrazil željo, naj bi se kralj čimprej povrnil v Zagreb. Obenem se mu je zahvalil za dejanja dobrodelnosti in za pomoč, ki jo je kralj poklonil sirotam.

Na poslovilni govor zagrebškega načelnika je Nj. Vel. kralj odgovoril tole:

Gospod mestni načelnik! **Želim, da se vam tudi pri tej priliki, a po Vas Vašim dragim Zagrebčanom zahvalim za prisrčno vdanost in pravo jugoslovansko navdušenje, ki sva ga kraljica in jaz tu v polni meri doživela.**

Razen tega izrazite najino posebno priznanje tistim poedincem, ki se s tolikšno ljubeznijo in požrtvovanjem posvečajo delu v humanitarnih ustanovah in ki s tolikšnim uspehom blaže trpljenje in pobijajo socialno bedo. Kar je bilo v tem pogledu že doslej storjenega, zasluži vsako pohvalo. To plemenito delo je treba še bolj razviti. Mnogo jih je, ki so še nepreskrbljeni in ki trpe, toda računajte vedno na naše priznanje in pomoč pri tem delu.

Po teh lepih dneh lahko izraziva kraljica in jaz najino polno zadovoljstvo samo z besedo: Na svidenje!«

Nato sta se Nj. Veličanstvi poslovili od prisotnih gg. ministrov, generalitete in ostalih dostojanstvenikov ter stopili v vlak. Godba je svirala državno himno in manifestacije kralju in kraljici so ponehale šele, ko je dvorni vlak izginil v daljavi.

Kraljeva dvojica na poti

V Veliki Gorici

Ob 11.22 je vozil dvorni vlak z Nj. Vel. kraljem in kraljico mimo postaje Velike Gorice. Dvorni vlak je pred postajo začel počasneje voziti. Ves peron je bil nabasano poln ljudi. Šolska deca je napravila špalir, ki so ga še ojačili člani vseh velikogoriških društev, ki so napolnili pod svojimi zastavami peron. Bilo je tudi mnogo kmetov iz Gorice in okoliških vasi v lepih narodnih nošah. Postajno poslopje je bilo slavnostno okrašeno z zelenjem in cvetjem. Ko je vozil vlak mimo postaje, je godba zaigrala državno himno, zastave pa so se priklonile v pozdrav Nj. Vel. kralju in kraljici, ki sta se pokazala pri oknu. Vsi zbrani so začeli nato navdušeni vzklikati in pozdravljati Njuni Veličanstvi, ki sta odzdravljala z mahanjem rok. Prizor je bil ganljiv in mnogim prisotnim so se zasolzile oči od ganjenosti in velike ljubezni do Nj. Vel. kralja in kraljice.

V Sisku

Sisak, 4. februarja.

AA. Dvorni vlak je potreboval iz Zagreba do Siska 61 minut. Dasi so v Sisku vedeli, da bo odpeljal vlak iz Zagreba šele ob 11, so vendar že ob tej uri meščani, kmetje ter predstavniki društev in oblastev napolnili kolodvor. Iz vse okolice je prišlo ljudstvo v Sisek kot na največji praznik. Vest, da bosta Nj. Veličanstvi za nekaj časa izstopili na kolodvoru v Sisku, je privabila ljudstvo iz okoliša 50 km, samo da vidi obraz vladarja, za katerega bije sleherno hrvatsko srce in ki ga vsi Hrvati obožujejo. Na peronu je bilo natrpano ljudstva. Predstavniki oblastev so komaj mogli najti kraj pri vhodu v čakalnico. Tu je bil občinski odbor na čelu z načelnikom Miheličem, tu so bile predstavnice ženskih društev, posebno številno zastopana je bila Hrvatska žena, nato Jugoslovanska žena in Židovska žena.

Tri minute pred 12 je privozil izvidni vlak. Gneča na peronu je bila tolikšna, da ni bilo mogoče vzdržati reda.

Točno ob 12.02 je prispel dvorni vlak. Tri godbe, sokolska, železničarska in godba ognjegascev so zaigrale državno himno. Po peronu so se razlegali urnebesni vzkliki »Živel kralj ujedinitelj! Živela kraljica! Živel kraljevski dom!«

Ko je Nj. Vel. kralj stopil iz voza, se je znašel hipoma sredi ljudstva, ki je od veselja plakalo, mu poljubljalo roke in obleko. Podobne časti je ljudstvo izkazalo kraljici. O vojaštvu, stražnikih in orožnikih ni bilo nikjer sledu. Nj. Veličanstvi sta smehljaje dovolila, da jima ljudstvo poljublja roke in obleko. Tako iskrenega zanosa ne zameri nobeno kraljevsko srce. Na željo kralja in na njegov znak mu je ljudstvo napravilo pot do vhoda v čakalnico, da sta mogla kralj in kraljica pozdraviti načelnika in druge dostojanstvenike.

Kralj obkrožen od kmetiške mladine v Šestinah pri Zagrebu.

Načelnik Miheličč je imel na kralja nagovor.

Nj. Veličanstvo kralj je pristopil k načelniku, mu segel v roko, nato pa je pozdravil ostale dostojanstvenike. Na peronu so med tem prirejali Nj. Veličanstvoma nepopisne ovacije.

Nj. Veličanstvi sta ostali na kolodvoru 23 minut. Ljudstvo na peronu je ob slovesu jokalo od veselja, ko sta Nj. Veličanstvi stopili v dvorni vlak. Ljudstvo plaka, maha z rokami in robci, medtem godbe igrajo državno himno Oči vseh prisotnih so se orosile. Ko je vlak odhajal, so ga spremljali s pogledi tisoči z edino željo, da ponovno čimprej zagledajo svetlo lice priljubljenega vladarja.

Kraljevska darežljivost

Zagreb, 4. februarja.

AA. Odhajajoč iz Zagreba sta Nj. Vel. kralj in kraljica blagovolila nakloniti po banu Savske banovine podporo zagrebškim sirotam v znesku **55.000 dinarjev**, in sicer sirotam onih humanitarnih ustanov, ki sta jih Nj. Vel. kralj in kraljica ob bivanju v Zagrebu izvolila posetiti. Obenem je določeno, da se 50 moških in 50 ženskih sirot delavskih rodbin v Delavskem otroškem zavetišču na Trešnjevki popolnoma obuje in obleče na stroške Nj. Vel. kralja in kraljice.

Zvest in požrtvovalen do konca

Svojemu tovarišu Sircliu

Ljubljana, 3. februarja.

V nedeljo 1. februarja se je deputacija slovenskih prostovoljcev bivšega Jugoslovanskega polka v Sibiriji podala v prijazni Mokronog, da položi na grob svojega prerano umrlega tovariša kapitana Jožefa Šircla venec.

Ob družinskem grobu smo se znašli skupaj s sivolasim očetom rajnika, bratom gospodom Srečkom in njegovo družino, ki jo je vezala s pokojnikom nerazdružna vez najtoplejše ljubezni, in drugimi njegovimi prijatelji. Položivši na grob venec, smo nekaj časa obstali v tihi molitvi in spominu na prošle dni, v katerih se je zvesto tovarištvo našega Joškota tako sijajno izkazalo.

Življenjska pot kapitana Šircla ima svoj vrh v dogodkih, ki so v zvezi z najstrašnejšim vojaskim umikom, kar jih pozna moderna zgodovina, z umikom generala Kolčaka z Urala na Tihi ocean, katerega so že opisali general Janin, Nizozemec Bruyenhok in Nemec Edwin Dwinger v dveh zvezkih knjige »Zwischen Weiss und Rot«, 1930 (Eugen Diederichs).

Kapitan Jožef Šircl, rojen 27. decembra 1884 iz znane ugledne družine v Mokronogu, je v Avstriji postal oficir l. 1904, na gališko fronto pa je odšel takoj po vojni napovedi 1914 kot nadporočnik 80. pešpolka iz Lvova. Bil je v bojih ranjen, od Rusov pobran in odpeljan v bolnišnico v Rostovu. Rajni je večkrat pohvalno omenil ljudomilo ravnanje Rusov, po katerem so se po veliki večini odlikovali do ujetnikov. Po mnogih odisejadah, kakor jih je doživela večina naših ujetnikov v ogromnem carstvu, najdemo Šircla ob prevratu 1918 v Vladivostoku. Od tu se je podal k svojim rojakom, ki so se zbrali v formaciji Jugoslovanskega polka v Tomsku, med tem ko se je na Uralu bil boj med sibirsko vlado generala Kolčaka in boljševiško armado iz evropske Rusije. Kolčakova armada pa je bila po boljševikih l. 1919 zlomljena in je morala nastopiti umik, o katerem omenjeni Dwinger po pravici pravi, da je bil umik Napoleona iz Moskve v primeri z njim prava otroška igra. Generala Pepelajev in Kappel sta se z ostanki razbite sibirske armade umikala od poletja 1919 do spomladi 1920 od Urala tja do Vladivostoka, to se pravi počez skozi vso Azijo, deloma peš, deloma na kmetskih voziskih, oziroma saneh v mrazu, ki je dosegel do 48° Vrh tega je kosil vojake legar in je v vsaki vasi prežala nanje smrt od rdečih četašev.

Jugoslovanski prostovoljski polk, ki na fronti ni bil, ampak je opravljal ves čas od svoje formacije 1918. leta dalje garnizijsko službo v Tomsku, je bil v ta grozni umik potegnjen februarja 1920, ko je en njegov, večinoma hrvatski polk bil štacijoniran v Nižnjem Udinsku, drugi slovenski pa, ki ga je poveljeval rajni Šircl, eno postajo dalje v Tulunu. Vsa proga od Tuluna do Vladivostoka je bila zatrpana z ešaloni umikajočih se Čehov, Poljakov, Romunov itd. Odzadaj je pritiskala prodirajoča boljševiška X. in XI. armija, vmes so se umikali peš Kappelovci. Strašen položaj! Rajni Šircl pa je uhod svojega polka na vzhod izvedel v nepopisnih težavah s spretnostjo, ki mu zasluži častno ime v naši zgodovini. Moral si je svoj ešalon priboriti, vozaki so vlak spremljali peš, da ga varejo, pri Šaragulu se je vršila strelba z rdečimi, ki so bili za petami, odspredaj je bila vsa proga zastavljena po vlakih, ki so tvorili naravnost »trak«, tračnice so bile zaledenele. V postaji Zima se je sklenilo končno med Čehi oziroma nami in boljševiki premirje, tako da je nadaljnji odhod bil zasiguran v miru. Po 5 mesecih vožnje je Šircl svoje fante pripeljal v Vladivostok, kjer so se potem ukrcali v domovino. Na dolgi poti ob najlepšem jezeru sveta, na Bajkalu, so videli naši fantje prekrasen severni svit, ki je obseval eno največjih tragedij: umik razbitih ostankov Kolčakove armade čez skozi in skozi zamrznjeno ogromno jezero...

Tega smo se spomnili ob grobu našega predragega tovariša in odšli z zavestjo, da je rajni vedno bil mož, ki nam more biti vsem vzor: veren, dober ko kruh, zvest in požrtvovalen do konca. — Bog mu bogato poplačaj v carstvu nebesnem!

Hrvatska kmetiška svatba, ki ji je kraljevska dvojica prisostvovala 1. febr. v Šestinah pri Zagrebu.

Bik umoril 78letnega starčka

Št. Jernej na Dol., 2. februarja.

Že pregovor pravi, da se z bikom ni dobro bosti. To je skusil tudi 78letni užitkar Božič Martin iz Orehovice. Kljub svoji starosti — stari ljudje so navadno bolj čmerni in slabe volje — je bil mož zlasti tisti kritičen dan prav dobro razpoložen. Gotovo ni niti najmanj slutil, da so mu ure štete. Večkrat je šel v vas k sosedi-sorodnici in jo vabil, naj gre z njim v hram. Pa ker je povabilo odklonila, je šel sam. Tam se je nekoliko pomudil, ga spil par kozarčkov in se vrnil domov. Njegov sin, gospodar na domu, in vnuk, ki je sposoben že za vsako delo, sta bila, ko je bil čas napajati živino, odsotna. Zato je hotel to delo sam opraviti. Pa je bika, ki je sicer krotak, prav takrat moralo nekaj razdražiti. Ubogega starčka je potisnil z rogovi ob tla in ga mikastil sem in tja, tako da je po nekaj urah, potem, ko je bil še previden s svetimi zakramenti, umrl.

Podobna nesreča, ki bi bila skoraj zahtevala smrtno žrtev, se je zgodila pred tedni tudi v Gorenji Stari vasi. 20letnega Hudoklinovega fanta je udaril konj, mu zlomil rebro ter prizadejal precej hude notranje poškodbe. Več dni je ležal v nezavesti. Pa je že toliko okreval, da je sposoben za kaka lažja dela.

Tudi Hočevar iz Mihovice bi jo bil kmalu skupil. Divjakovemu konju je zavezaval rep, kar pa konju že ni bilo po volji. Malo je manjkalo, da mu ni zbil očesa.

Inžinira Kugler a
milo za roke

Pixavon-Shampoon

ima vse prednosti tekočeg Pixavona.

Jedan svežanj zadostuje za 2 pranja in stane samo

Din. 3·50

Pixavon-Shampoon

ne vsebuje sode.

Odol Kompanija d. d., Beograd

Od voznika do predsednika vlade

Pariz.

Pred 30 leti, ko še ni bilo avtobusov, je dnevno pričakoval tujce na kolodvoru v Chateaudunu v Auvergni na Francoskem postrežljiv mladenič. Medtem ko so se pogovarjali drugi vozniki med seboj, sedeli v krčmi ali kvartali, je fant vedno vneto prebiral knjige. Knjigo je odložil šele takrat, ko je dobil potnika v 8 km oddaljeno mesto in moral pognati konja. Nekoč je vzel eden izmed potnikov voznikovo knjigo in z začudenjem vzkliknil: »Oho, to pa je latinska slovnica! Kako je to, da se vi učite latinščine?« — Mladenič je zardel: »Oče mi je umrl,« je odgovoril, »in sem moral namesto njega postati voznik. Pustil sem šolo, da bi pomagal materi. A gospod župnik je tako dober, da me zvečer poučuje in me pripravlja za maturo.«

Mladenič je tudi srečno naredil izpit in nastopil boljšo pot. Postal je naposled poslanec v parlamentu in je zdaj celo sestavil novo francosko vlado. Imenuje se Laval.

Mrtvi oče hčerki napovedal smrt

Mostar, 30. januarja.

Pred par dnevi je umrla 20letna muslimanka Ajiša Balić, hči uglednega posestnika Mujage Balića, ki je umrl že pred petimi leti.

Pred letom dni je dobila mlada Ajiša pljučni katar. Toda pozneje je bolezen popolnoma odpravila, tako da se je Ajiša tudi telesno popravila in dobila nazaj svojo moč.

Pred šestimi dnevi je Ajiša posetila tukajšnjo rodbino gosp. Koluderja, katerega gospa ji je dejala, da se je tako zredila in popravila, da ni še nikoli izgledala zdravejša. Ajiša je gospej Koluderjevi odgovorila, da bo gotovo v štirih dneh umrla, čeprav je zdaj zdrava. Nato ji je pripovedovala, kaj je preteklo noč sanjala.

»Preteklo noč,« je rekla Ajiša, »sem sanjala o svojem očetu, ki mi je umrl pred petimi leti. V sanjah sem ga videla na nekem polju. Pomahal mi je z roko, češ, da naj pridem k njemu, toda jaz nisem hotela tega storiti. Nato je prišel oče k meni in mi dejal: »Poslušaj me, moja hči, zakaj ne prideš k meni, če te kličem?« Odgovorila sem mu, da nisem mogla priti. Oče se je razjezil in mi dejal: »Vseeno, če ti hočeš ali ne, ti boš kljub temu morala drugi teden priti k meni!«

Tako je tudi bilo. Ajiša je v pričetku drugega tedna v resnici popolnoma zdrava nenadoma umrla. Še 20 minut pred smrtjo je Ajiša vezla ročno delo. O. H. S.

Lekarnar ustrelil zdravnika

Belgrad, 4. februarja.

Današnji belgrajski listi poročajo iz Niša sledeči dogodek:

Dne 2. februarja zvečer se je v Svrljigu pri Nišu zgodil tale žalosten dogodek: Pred tremi leti je prišel v Svrljig zdravnik dr. Štefan Mihajlović, kjer je upravljal ondotno bolnišnico ter obenem izvrševal običajno bolniško prakso. V Svrljigu je imel lekarno Aleksander Kuznecov, kateri je bil zelo nejevoljen, ko je videl, da zdravnik dr. Mihajlović ne pošilja bolnikov po zdravila v njegovo lekarno, ampak da si je zdravnik nabavil zase in za bolnišnico svojo ročno lekarno. Kadar so zdravila v zdravnikovi mali ročni lekarni pošla, jih je šel kupovat v Niš in v druge večje kraje. S tem je zdravnik brez dvoma več zaslužil, morda pa tudi bolnikom koristil, če je zdravila dajal po nižji ceni. Na drugi strani pa je bil lekarnar Kuznecov težko prizadet, ker mu je zdravnik s svojo ročno lekarno delal konkurenco.

Zato je Kuznecov zdravnika dr. Mihajlovića že takoj izpočetka pričel zelo sovražiti ter ga je nekoč že hotel napasti. V ponedeljek zvečer se je dr. Mihajlović sprehajal s svojo ženo pred hotelom »Palace«, ko je naenkrat stopil predenj Kuznecov s samokresom v roki ter ga ustrelil vpričo njegove žene. Namah je bilo zbranih okrog kraja dogodka polno ljudi. Policija je lekarnarja takoj prijela. Kuznecov, ki je ustrelil zdravnika z enim strelom, je streljal še nekajkrat, kakor da bi streljal nase. In res je vzbudil videz, kakor da bi bil tudi on ranjen. V policijskem spremstvu so ga odvedli v njegovo lekarno, kjer ga je pregledal zdravnik dr. Srećković, ki je ugotovil, da Kuznecov ni ranjen. Zato so ga takoj uklenili in odvedli v zapore.

Vlom v Metliki

Metlika, 4. febr.

Snoči so neznani zlikovci vlomili v trgovino g. Martina Pečariča. Ko je davi ob 5 stopil gospodar v trgovino, da bi si vzel nekaj stvari, je dobil trgovino odprto. Eno steklo v vratih je bilo zdrobljeno. V zalogi je pogrešil veliko blaga. Odnešeno blago, večinoma manufaktura, perilo in razne drobnarije, cenijo nad 70.000 Din. Oškodovanec je zavarovan proti vlomu.

Kako je Masaryk razdelil 20 miljonov

Praga, 3. febr.

Ko je predsednik Masaryk lani praznoval 80-letnico svojega rojstva, je praški parlament sklenil zakon, s katerim je poklonila češkoslovaška država svojemu prvemu predsedniku 20 milijonov v svobodno uporabo. Centralna državna blagajna je bila ta denar takoj vložila v Deželno banko v Pragi ter je vsota z obresmi do konca leta narasla za tričetrt milijona Kč. Te dni je pa predsednik izdal odlok, kako naj se ta vsota razdeli.

Kakor je bilo pričakovati, je predsednik Masary uporabil denar v socialne, zdravstvene in kulturne namene. Značilno je pa dejstvo, da je naklonil sorazmerne podpore češkim, slovaškim, poljskim, nem kim in madžarskim društvom.

Za otroke brezposelnih je z 2 milijonoma Kč. ustanovil t. zv. mlečno akcijo, ki preskrbuje delavski deci zdravo mleko. — Za osnutje zavoda za proučevanje in zdravljenje raka je dal dva in pol milijona Kč, za osnutje zavoda za zdravljenje kožne jetike tri milijone in za zgradbo paviljona za kirurgično zdravljenje jetike dva milijona Kč.

Znatne vsote je Masaryk daroval v naučne namene in prav tu je pokazal vso svojo dalekovidnost in državniško modrost. Tako je daroval Slovaški matici pol milijona za proučavanje slovaških narečij in za izdanje slovaške dialektologije. Nadaljnje tri četrtine milijona je posvetil drugim kulturnim raziskavanjem na Slovaškem in društvu za slovaški muzej. Tudi slovaških šol predsednik ni pozabil. Nemškemu društvu za znanost in umetnost je daroval dva milijona, društvu za zgodovino Nemcev na Češkem 100.000 Kč. Za ustanovitev madžarske družbe za znanost in umetnost je poklonil dva milijona Kč.

V celoti so dobila sorazmerno najvišjo podporo slovaška kulturna društva, ki so se morala pod madžarsko oblastjo najbolj boriti za obstoj. Tudi kulturna društva tujerodnih narodnih manjšin so dobila razmeroma višje vsote nego češka društva. Predsednik Masaryk je hotel s tem pač dokazati svojo željo, da narodne manjšine ohranijo svojo narodno kulturo.

Denar, ki je še preostal, uporabijo za ustanovitev Masarykove knjižnice v Pragi. — Vse darove so društvom takoj izplačali.

Kaj pravite?

V belgrajski »Politiki« beremo tole:

»Ravnateljstvo javne borze dela v Belgradu — tako sedaj veste, da so tudi v Belgradu ravnateljstva — je objavilo »natečaj« za »vežbenika posredovanja rada«. Prosim vas, da mi pojasnite, kaj pomeni v našem (srbskem) jeziku »vežbenik posredovanja rada«? Laskam si, da prilično dobro poznam naš jezik, pa vendar, priznavam, si nisem bil na jasnem, da bi razumel, kaj naj to pomeni. — In čudim se, kdo je imel toliko časa, da poleg našega lepega jezika izgublja ure, ko dela take bedaste skovanke, ki niso v duhu našega jezika...«

Tako sem bral in sem se zamislil.

Tudi mi imamo jezik, ki je lep. Tudi jaz si laskam, da znam ta lepi slovenski jezik, pa sem vsak dan trikrat v zadregi, ko moram brati, kaj in kako »obelodanujejo razne direkcije — ne ravnateljstva, da veste —, in druga nadležna mesta počenši od »reških načelstev do velikih službenih mest«. Prav gotovo bi se gospod v »Politiki« postavil na glavo, ko bi mu kdo meslo »Svedočbe o imovinskem stanju« ponudil slovenski »nbožni list« ali »ubožno spričevalo«, ali »izpričevalo o premoženjskem stanju«. Vidite, mi pa se ne postavljamo na glavo, ker mi Kranjci — hočem reči Slovenci — smo zadovoljni, čeprav bi bilo včasih prav, ko bi si vzeli za vzgled gospode od belgrajske »Politike«.

Varu te se hripe!

Pravi nasvet »Pučkog liječnika« ob pravem času.

Spremembe letnih časov prinašajo s seboj različne perturbacije v človeškem organizmu, zelo pogosto pa tudi različne bolezni. O nekaterih takih boleznih mirnodušno lahko rečemo, da so »sezonske bolezni«. Med take spada do neke mere tudi hripa (španska bolezen), ki se vprav zdaj razširja po vsem svetu in precejšnji meri tudi pri nas. Za obvarovanje pred hripo oziroma za zdravljenje hripe imamo različna sredstva. To so zlasti higijena telesa, desinfekcija, ventilacija stanovanj in uradov, spiranje ust in grla, masaža, obvarovanje telesa pred vlago itd. »Pučki Liječnik«, list za ljudsko zdravstveno prosvето piše v 4. štev. I. letn. o hripi sledeče: »V slučaju gripe ali kot jo imenujejo nekateri — španske bolezni —je treba masirati bolniku z »Algo« prsa, ledja, roke, noge in vrat. To lahno masiranje z »Algo« takoj zmanjša vročino in bolnika v hipu osveži. Bolnik dobi takoj po masiranju občutek polajšanja.« Ta nasvet »Pučkog Liječnika« bo dobrodošel vprav zdaj, ko se je hripa začela širiti tudi pri nas, in se bo okoristilo s to informacijo in poukom v naših krajih, kjer se »Alga« dobi povsod, mnogo ljudi, ki bodo uporabljali »Algo« tudi kot sredstvo za obvarovanje pred hripo.

Nesreča v vinogradu

Brežice, dne 31. januarja.

Letošnja mila zima omogoča že sedaj razna dela zunaj, predvsem pa po vinogradih kopanje in druga dela.

Tako je tudi pretekli četrtek posestnik Blaž Žnidarec iz Dugnjevca na Hrvatskem rigolal trte v svojem vinogradu. Imel je najeta za pomoč pri delu Josipa Petrinca in Stefana Viljema. Vrši se to delo tako, da poleg trt, katere so se prejšnje leto pripravile za rigolanje, izkopljejo večjo jamo, v katero potem polože mladike stare trte in pokopljejo. Pustijo zunaj samo male vršičke, iz katerih potem poženejo nove mladike, in iz katerih se potem razvije nova trta. To delo sta opravljala Petrinec in Viljem. Petrinec je kopal jame, dočim je Viljem metal zemljo iz njih. Pri tem pa nista dovolj pazila drug na drugega in tako je Petrinec po nesreči udaril z motiko Viljema po podlaktu leve roke in mu prizadjal precejšnjo rano, tako, da so morali Viljema takoj obvezati in ga odpeljati k zdravniku v Kraljevec, kateri ga je radi težke poškodbe napotil v bolnišnico v Brežice.

Prečastitim gg. duhovnikom nudi 10% popusta pri nakupu zimskih sukenj, površnikov, hubertus plaščev in pelerin tvrdka

Fran Lukič, Ljubljana

Največja izbira in najnižje cene

Pri zimskem sportu in ostrih dneh

NIVEA-CREME

in sicer preje nadrgniti, predno greste na oster zrak. Nivea Creme se uleže v kožo ne da bi zapustila kak blesk in je naredi odporno vetru in slabemu vremenu. Nivea Creme zabrani da koža ne razpoka in da ni hrapava. Nadrgnite si vsak večer predno greste spat obraz in roke temeljito z Nivea Cremo. Z veseljem boste mogli potem ugotoviti, kako mehka in prožna se občuti Vaša koža, ter kako zdravi in mladostni izgledate. Nadomestiti Nivea Creme ne morete, kajti druge kožne kreme ki bi vsebovala Eucerit, sploh ni.

Doze po 5, 10 in 22 Din; tube po 9 in 14 Din.

Dobavitelj v Jugoslaviji: Jugoslov. P. Beiersdorf & Co., d. a. o. j., Maribor, Gregorčičeva ulica 24.

Ljubljana

70letnica odlične učiteljice

Ljubljana, 5. febr.

V skromnem zatišju tam v ljubljanskem Gradišču ždi tiho in mirno sama zase nekdaj tako krepka, junaška in živahna, pa tudi odločna in obenem vzorna učiteljica višjih razredov bivše mestne dekliške osemrazrednice pri Sv. Jakobu: gospodična Julija Borovsky. — Opešale so ji oči, da skoraj nič ne vidi.

Danes praznuje sedemdesetič svoj rojstni dan v osamelosti in tihoti, a vendar hvaležna Bogu, da ji je dodelil tako častna leta. S ponosom in zadovoljstvom lahko gleda v preteklost, saj je doslužila vsa leta poučevanja nadvse vestno in marljivo, pa tudi uspešno. Znala je združevati vzgojno resnobo z vedrostjo in šegavostjo, kakor malokdo. Do tovarišic je bila vsekdar ljubezniva in postrežljiva; do učenk pri pouku dostojanstvena v taki meri kakor je prav, v odmorih, na izletih ali sprehodih pa zabavna in mladeniška, da je bilo veselje.

Svojega krščanskega prepričanja ni nikdar zakrivala; oklepala se je vsekdar krščanskih organizacij.

Ko praznuje svojo sedemdesetletnico, nosi sicer težki križ očesnega mraku, ki ga ji je naložila božja vsemodra Previdnost; toda zaveda naj se, da se je danes spominjajo ne le hvaležne bivše učenke, marveč predvsem vse njene tovarišice v učiteljskem poklicu. Naj ji božja Dobrotljivost pošilja obilo tolažbe in zveličavnega potrpljenja!

Ka' bo danes?

Drama: »Gospa ministrica«. Red B.

Opera: Zaprto (generalka za simf. koncert).

Nočno službo imajo lekarne: Mr. Bahovec, Kongresni trg 12; Mr Ustar, Sv. Petra cesta 78; Mr. Hočevar, Ljubljana VII, Celovška cesta 34.

*

⊙ **Četrto predavanje slavističnega kluba.** V nedeljo 8. t. m. ob pol 11 dopoldne se bo vršilo v dvorani Filharmonične družbe na Kongresnem trgu predavanje, ki ga priredi slavistični klub Društva slušateljev filozofske fakultete ljubljanske univerze. Predavatelj: g. prof. dr. *Stanko Gogala*, tema: *»Človek in religioznost«*. Vstopnine prosto.

⊙ **Jamova razstava** v Jakopičevem paviljonu ostane do nadaljnjega še odprta. Toplo priporočamo vsakomur, ki si je še ni utegnil ogledati, da jo čim prej obišče.

⊙ **Duhovniki** imajo danes popoldne ob 3 navadno mesečno obnovo v Domu. — Vodstvo.

⊙ **Mestne davščine.** Mestno načelstvo opozarja, da je plačevati do nadaljnjega vse periodične občinske davščine (vodarino, gostaščino, kanalsko pristojbino, davek na vozila, sanitarna obrtna kontrolna davščina) po predpisu za leto 1930.

⊙ **Mesto cvetja** na grob umrlega soproga g. Alojzija Trčka je darovala ga. Marija Trček 100 dinarjev Elizabetni konferenci in 100 dinarjev Vincencijevi konferenci v Mostah.

Dobra prebava — pol zdravja!

Pri zaprtju, lenivosti črev Vam omočijo Artindražeje lahno normalno izpraznjenje. — Dobivajo se v vseh lekarnah. — Vsebina škatlje 8 Din, zadošča za 4—6 krat.

Ako kupite radio aparat ne pozabite pogledati

Lumophon

aparate. - Generalni zastopnik za celo Jugoslavijo: Dipl. ing. Mailer Bela, Subotica, Petrogradska 8.

⊙ **Materinski večer** v Zavodu za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani se vrši drevi ob 8. zvečer. Vstop prost. Tema predavanja: »Žena in alkohol.«

⊙ **Okradena kmetica.** Kmetica Jožefa H. iz Zgornje Hrušice je bila v torek tako neprevidna, da je pustila svoj ročni voziček s perilom za nekaj minut brez nadzorstva na Domobranski cesti. To pa je opazil eden tistih ljudi, ki preže po vseh ulicah in na vsakem kotu, kje bi se dalo kaj ukrasti. Neznan tat je odnesel zavoj perila, vrednega 630 Din.

⊙ **Lepa suknja ukradena.** V Rožni dolini je bila v noči od 2. na 3. t. m. izvršena večja tatvina. V stanovanje uradnika Bogdana Z. v prvem nadstropju se je ponoči splazil neznan tat. V vežo stanovanja je mogel prav lahko, ker vrata niso bila zaklenjena. Tat je odnesel lepo zimsko suknjo s kožuhovinastim ovratnikom, vredno 1500 Din. V suknji so bile še usnjate rokavice, vredne 100 Din in pa srebrna cigaretna doza z graviranim monogramom »Z. B.«, vredna 500 Din. Poleg tega je tat odnesel še klobuk svetlosive barve, tako da trpi okradenec 2150 Din škode. V današnjih časih, ko se klati po mestu toliko potepuhov in sumljivcev, se maščuje vsaka neprevidnost, kakor se je maščevala temu uradniku, ker ni zaklenil vrat.

Maribor

□ **Moderna doba in mladinsko gibanje** je naslov nocojšnjega prosvetnega večera. Ne gre tu za staro nasprotje med odmirajočim in v življenje vstopajočim rodom. Nova mladina kot otrok docela nove dobe prihaja z novo miselnostjo in s popolnoma drugačno duševno usmerjenostjo. Duševnega zdravja in duševne mladosti hoče, preko Katoliške akcije išče novih, času primernih poti k Bogu, v gospodarskem in socialnem življenju pa se bori za dosledno izvajanje krščanstva. Zato mnogo metod in šablon, ki so še bile nedavno izvrstne, ni več porabnih, če niso v naši dobi celo škodljive. Mladina sama, učitelji, duhovniki in vsi, ki imajo opravka s sedanjo mladino, jo morajo skušati razumeti, če hočejo uspešno delovati med novim narašča'em. Predavanje bo tem zanimivejše, ker je predavatelj g. docent Cajnkar eden izmed najboljših poznavalcev zapadno evropske moderne miselnosti in naše mladine. Zato vsi na nocojšnji prosvetni večer in to tem bolj, ker bodo zanimiva izvajanja g. prefekta Richter'a o bogoiskateljstvu v moderni literaturi na sledečem prosvetnem večeru nekako logično nadaljevanje Cajnkarjevega predavanja.

□ **Mariborski študentje zopet igrajo.** V nedeljo dne 8. t. m. priredi gledališka družina mariborskih študentov pod okriljem Akademske kongregacije v dvorani Prosvetne zveze dve igri znanega borca za novo gledališče v Franciji Henri Gheona in sicer »Parado o hudičevem mostu« in »Igro o pohlepnem mesarju«. Igri bosta prvič predstavljeni v slovenščini in bosta s svojimi groteskními in resnimi scenami dali občinstvu vpogled v snovanje nove francoske drame. Uvodoma poučno predavanje o moderni francoski drami. Sedeži so po Din 12, 10, 8 in 5, stojišče 3.

□ **Velika množica ljudi** se je zbrala včeraj popoldne na glavnem kolodvoru, da vidi znane filmske igralce gospo Lilyan Harwey in Wilija Fritscha, ki sta potovala iz Zagreba proti Dunaju. Brzovlak je zapustil Maribor ob 15.37. Hu še nesreče ni bilo.

□ **Mariborska Glasbena Matica** pojde v Belgrad. Prihodnje dni odpotujejo gojenci mariborske Glasbene Matice v Belgrad ter bodo tam na treh koncertih izvajali Dvorakovega Mrtvaškega ženina, ki ga je lani z velikim uspehom izvajala v Mariboru. Na pot gre 250 oseb, koncert pa se vrši pod protektoratom Nj. Vis. prestolonaslednika Petra. Ekskurzija bo trajala več dni.

□ **Studenška Ljudska univerza.** Drevi konča g. Robnik svoj ciklus o temi: Človek na potu k cilju.

□ **Tudi mariborske šole** so včeraj svečano proslavile 116. Strossmajerev rojstni dan s predavanji o velikem djakovskem vladiki ter njega pomenu za razvoj jugoslovanske misli in zavesti.

□ **SSK Maraton.** Drevi ob četrt na 20 sestanek ženske sekcije v Zadružni gosp. banki. Sprejemajo se tudi nove članice. Razgovor o delovnem programu.

□ **Pohorski večer** priredijo dne 14. t. m. v Narodnem domu mestni uslužbenci s sodelovanjem pohorske godbe, pevskega zbora mestnih uslužbencev in g. Neralića. Prireditev je namenjena v korist nove zgradbe »Pohorskega doma«.

□ **Nova gradbena in uporabna dovoljenja.** Na torkovi seji mestnega sveta so se podelila sledeča gradbena dovoljenja: Josipu Mareku za prezidavo kegljišča v prvi hiši v Mlinski 15; Antonu Macunu za zgradbo enonadstropne stanovanjske in trgovske hiše v Gosposki ulici 10; sportnemu klubu Maribor za povečanje tenišnega igrišča in gradbo garderobe v Ljudskem vrtu; Ivanu Kosu pa za preureditev kegljišča v prekajevalnico. — Uporabna dovoljenja pa so se podelila: Matevžu Černetu za zgradbo pritlične stanovanjske hiše v Kratki ulici 3; Martinu Jarcu za zgradbo pritlične stanovanjske hiše v Koseskega 119; Petru Mo'niku za zgradbo pritlične stanovanjske hiše ob Koseskega 121; Frančiški Bayer Swaty za zgradbo odprte lope v Vrbanovi ulici; Nabavljalni zadrugi za zgradbo obratnega poslopja na Rotovškem trgu 1 ter avtogaraže in odprte lope v Cvetlični 19; Aloziju Jugu za adaptacijo v Meljski 59; Ivanu Kosu za zgradbo kegljišča v Cvetlični 11; Simonu Forstneriču za zgradbo odprte lope v Mother'evi 18; Viljemu Freundu za adaptacijo v Kaizarjevi 16; Maksu Weissu za preureditev dvoriščnega poslopja; Amaliji Kilfmanovi pa za zgradbo poslopja za pisarno in skladišče.

□ **Ljudsko gibanje.** V mesecu januarju je bilo v Mariboru 106 rojstev (50 moškega in 56 ženskega spola), 65 smrtnih slučajev (43 m. in 22 ž.) in 33 porok. — V frančiškanski župniji 11 rojstev, 8 smrtnih slučajev in 16 porok. — V magdalenski župniji 23 rojstev, 40 smrtnih slučajev in 7 porok. Pri pravoslavnih in protestantih po en smrten slučaj.

Mariborski trg. Kmetje so pripeljali tri voze krompirja in čebule, 1 voz sadja, 12 vozov sena, 1 voz otave in 6 vozov slame. Zelo poceni se je prodajal krompir, čebula in zelenjava. Tudi perutnini so šle cene nekoliko navzdol.

□ **Pred senatom trojice** so se včeraj zagovarjali 21 letni mlinarski pomočnik Josip Stojko, Janez Brunčič in Franc Polman. Prvi in drugi imata na vesti vsak po šest zločinstev tatvine in sicer sta v času od julija do novembra 1930 nakradla posameznim posestnikom v Babincih nič manj kakor 1750 kg pšenice, dočim se Polman obtožuje prestopka prikrivanja blaga, za katero je moral vedeti, da je ukradeno. Prvi obtoženec je bil obsojen na 2 leti robije in 5 letno izgubo častnih pravic. Drugi obtoženec na 14 mesecev strogega zapora in 3 letno izgubo častnih pravic. Tretji obtoženec pa na 1 mesec strogega zapora.

□ **Šentpeterske novice.** Za novega občinskega svetnika je imenovan Anton Trampuš. — V šentpeterskih gostilnah in vinotočih se je popilo v preteklem letu 262 hl vina in 75 hl piva.

□ **Pisarniško delo** išče brezposelni mladenič z meščansko šolo in šestimi razredi srednje šole. Bi prevzel tudi posle obratovodje. Naslove sprejema uprava na Koroški cesti 1.

□ **V mestni zastavljalnici** bo dne 11. t. m. dražba zastavljenega blaga. Več v inseratnem delu lista.

Celje

Uspeli občni zbor perutninarjev Dravske banovine

Na Svečnico ob 10 dopoldne se je vršil v Celju letni občni zbor samostojnega perutninarskega odseka Kmetijske družbe v Ljubljani. Udeležilo se ga je okoli 60 zastopnikov umnega perutninarstva, ki so vsi živahno sodelovali pri razpravljanju na zborovanju.

Občni zbor je otvoril in vodil predsednik perutninarskega odseka Kmetijske družbe gosp. Jakob Seher, posestnik in žel. uradnik iz Višnje gore. Po uvodnih formalnostih je predsednik pozdravil predvsem zastopnika kr. banske uprave gosp. inž. Murija ter odposlance posameznih odsekov. Poudaril je pomen reje plemenske perutnine za naše gospodarstvo. V poročilu o delovanju odseka je predvsem omenjal predavanja, ki jih je prirejal po deželi ter tritedenski strokovni perutninarski tečaj v Ljubljani. Predsednik sam se je trudil, da uvede v kranjskem delu banovine kapunjenje ter je govoril na štirih tozadevnih poučnih prireditvah. V štajerskem delu banovine je kapunjenje že uvedeno od preje. Pri odseku samem se je ustanovila valilna centrala z umetnim valjenjem. Dalje se je ustanovila v Ljubljani perutninarska zadruga, ki naj bi skrbela za razpečavanje in izvoz perutninarske produkcije. Odsek prireja znane perutninarske razstave na ljubljanskem velesejmu in so te po svojem aranžmanu vzorne za celo državo. Vse delo odseka je v obilni meri uživalo podporo in razumevanje kr. vlade.

Nato je bila med velikim navdušenjem sprejeta sledeča pozdravna brzojavka Nj. Vel. kralju Aleksandru I. — Enako je občni zbor brzojavno pozdravil predsednika vlade gosp. generala Živkovića in poljedelskega ministra gosp. dr. Šibenika.

Sledila so izčrpna in zanimiva poročila tajnika gosp. Kafola in blagajnika gosp. Klemenčiča. Gosp. Kafol je v nadaljnem predlagal spremembe pravil odseka, ki se bo odslej nazival »Samostojni selekcijski odsek za perutninarstvo Kmetijske družbe v Ljubljani«. Po novih pravilih se bodo pričeli snovati perutninarski odseki tudi pri posameznih Kmetijskih podružnicah. Član takega odseka bo po predlogu občnega zbora lahko tudi nečlan Kmetijske družbe, če se peča s perutninarstvom. Članarina se je določila s 5 Din letno na člana. 2 Din dobi centralni odsek, 3 Din pa ostanejo pri odseku podružnice, v katerega blagajno je dolžan prispevati vsak član še po 2% od prodajne cene za vso prodano plemensko produkcijo.

Pri volitvah odbora so bili izvoljeni soglasno na predlog g. inž. Janka Oblaka: V ožji odsekovni odbor: predsednik g. Seher Jakob iz Višnje gore, podpredsednik I. g. šolski upravitelj Gosak iz Teharja, podpredsednik II. g. inž. Zidanšek, tajnik g. Kafol, blagajnik g. Klemenčič, odborniki gg.: inž. Muri, inž. Elselt in Egger, vsi iz Ljubljane. V širši odbor so bili poleg vseh navedenih članov ožjega odbora še izvoljeni za odbornike: Lukman Marija iz Središča, učitelj Wenigerholz iz Središča, Faidiga Franc iz Sodražice, inž. Wenko iz Murske Sobote, inž. Zupanc Martin iz Maribora, Pahernik Marija iz Vuhreda, Medved Franc iz Prelog, Grčar Alojz iz Trbovelj, Pišek Ivan iz Creta, Malasek Franc iz Novega mesta, Pečanka Anuška iz Ljubljane, Rohrman Adolf iz Kranja, Šuštič Josip iz Kranja, inž. Muck iz Brežic, Žnidaršič Franc iz Ljutomera, Wernig Franc iz Slovenjgradca, Novak Franc iz Notranjih goric, Novak Ivan iz Razvanje, Urek Ivan iz Globokega, inž. Matko Absec iz Grma, Černe Antonija iz Ljubljane, Kupnik Franc iz Kostrivnice, inž. Koprivšek Franc iz Št. Jurija ob jež. žel., vet. Pirnat Franc, gosna Govlob Malvina iz Lesnega brda ter inž. Janko Oblak iz Celja.

Zbor je zaključilo sijajno predavanje o perutninarstvu, ki ga je govoril g. inž. Matko Absec, profesor v šoli na Grmu.

*

⊙ **Učiteljsko društvo** za celjski okraj bo zborovalo 9. februarja dopoldne v mestni narodni šoli. Predaval bo šolski upravitelj gosp R Vrečer iz Žalca o geometrijskem in projekcijskem risanju v narodni in obrtni nadaljevalni šoli. Sledila bo razkrava o stanovskih zadevah in sestava statistike o izvenšolskem delu učiteljstva v okraju.

⊙ **Prvi občni zbor krajevne protituberkulozne lige** v Celju se vrši v četrtek 12. februarja 1931 ob 8 zvečer v mestni posvetovalnici.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA.

Začetek ob 20.

Četrtek, 5. februarja: »Gospa ministrica«. Red B.

Petek, 6. februarja: Zaprto.

OPERA.

Začetek ob 20.

Četrtek, 5. februarja: Zaprto (generalka za simfonični koncert).

Petek, 6. februarja: Simfonični koncert v Unionu.

Zastopstva društev, ki se nameravajo pokloniti v ponedeljek, dne 9. februarja na odru v operi pisatelju F. S. Finžgarju, prosimo, da se prijavijo najkasneje do ponedeljka, dne 9. februarja upravi Narodnega gledališča.

P. n. gledališke abonente vljudno prosimo, da poravnajo svoj VI. obrok najkasneje do 14. t. m.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Četrtek, 5. februarja ob 20: »LJUBIMEC«. Ab. C. Kuponi.

Petek, 6. februarja: Zaprto.

Cerkveni vestnik

Nočnim častilcem sv. R. T. naznanjamo, da bomo molili najsvet. Zakrament v stolnici v noči od četrtka na petek (od 5. na 6. febr.). Molili bomo 8. uro. Pričetek ob 9 zvečer, konec ob 4 zjutraj. — Izredno nočno češčenje bo v noči od 16. na 17. febr. — V nedeljo 8. t. m. popoldne ob pol 5 bo v zakristiji stolnice sestanek vseh nočnih častivcev sv. R. T., h kateremu se vljudno vabijo tudi drugi možje in fantje, ki se žele pridružiti nočnim molivcem.

Na obletnico grozepolnih dni

Kronist nadaljuje o strašnem potresu na Krškem polju

Cerklje ob Krki, 3. februarja.

Pod gorenjim naslovom je **sobotni** »Slovenec« **podal** dobesedno o onih dneh vse, kar je napisal **kronist** (rajni g. župnik v Cerkljah ob Krki, Anton Gabrič) o teh dneh. — Kronika pa poroča o nadaljnjem poteku prav tako skrbno, kakor o prvih in zato smatramo, da so to doneski k zgodovini ter objavljamo še sledeče:

»V teku meseca (februarja) so si hodili ogledat te potresne razvaline razni učenjaki, strokovnjaki. Prišli so dne 3. februarja vojaki-saperji, postavili so barake, prišli so drugi vojaki-delavci, ki so hiše podpirali, kjer je bilo vredno podpreti jih, druge pa so podirali in gradivo na kup zlagali. V župnišču so tudi podprli vse sobe v I. nadstropju. Dne 7. februarja sta si prišla škodo ogledat deželni odbornik dr. Pegan in poslanec Zurc. Izročila sta župniku 3000 kron, naj jih razdeli po previdnosti kot prvo pomoč najbolj potrebnim poškodovancem.

V tej trdovratni zimi si ubogi ljudje ne morejo nič pomagati. Dne 19. februarja se je v Krškem konstituiral pomožni odbor za po potresu poškodovane v krškem okraju. V ta odbor je bil privzet tudi župan in župnik cerkljanski.

Potresni sunki se ponavljajo. Že prvo noč (29.—30. januar) so nekateri našteli 25 sunkov. Učenjakom treba zmiraj odgovarjati, kdaj in kako se je zopet treslo. 30. maja je imel pomožni odbor pod predsedstvom deželnega predsednika pri glavarstvu v Krškem sejo. Deželni predsednik si je še enkrat ogledal Krško vas in Čatež.

Dne 23. julija sta se nastanili 2 marškompaniji vojakov. Ena stotnija je Dunajčanov-Deutschmeistrov, pri drugi služijo Čehi. V župnišču so se nastanili trije častniki in njih sluge, na podu pa 48 Deutschmeistrov. Prišli so baje praprot žeti.

Dne 24. julija — po prihodu vojakov — ni v celih Cerkljah niti ena kokoš jajce znesla. Veliko kuretine je zginilo.

Deutschmeistri kradejo kot srake! V par dneh so vsa jabelka — popolnoma nezrela — oklatili. Jedo vedno, kamor gredo — vsi so enaki: častniki in prostaki. Ako bodo dolgo tukaj, bodo ves krompir in koruzo pokradli.

V župnišču skačejo vedno gor in dol, ni ga miru in pokoja.

Dne 20. avgusta bila je obravnava o popravi cerkve in župnišča. Navzoči so bili: okrajni glavar, patron dekan Schweiger, stavbeni svetnik pri deželni vladi Jaksche, vodja stavbenega potresnega urada v Krški vasi ing. Hupka in zastopniki občine. Sklenilo se je, da se s popravilom prične in navzoči tesarski mojster Simon Weisbacher iz Ljubljane prevzame delo po dnevnih cenah v režiji. Od župljanov in patrona se ne zahtevajo nikaki prispevki, plačali se bodo stroški iz stavbnega potresnega sklada, oziroma naprosi se država za podporo.

Dne 12. septembra prično 4 zidarji popravljati župnišče, ko se ne more lesa dobiti za visoke odre v cerkvi, radi zapora civilnega prometa na železnici. Poprava župnišča prične se od zgoraj: najprej streha, dimniki, na vrsto pride vezava: tri glavne vezi po dolgem, tri po širokem in nekaj vmesnih vezi. Oddelek, ki loči oboje stopnic v podstrešji se mora podreti ter se napravi nov iz betona. Tudi dva ščipalnika na hodniku I. nadstropja se poderata in nadomestita z betonskim. Strop v veliki sobi (obednica) in v predsobi nad vhodom se mora deloma nadomestiti z novim. Preložiti se morajo tri peči. Zidovje se zveže: razpoke zamažejo, končno se I. nadstropje prebeli. Vse to se poč... dela, vojaštvo, ki zidarjem streže, izvršuje pa... rezistenco.

Dne 20. oktobra pripeljejo prvič štiri vozove lesa za odranje cerkve v notranjščini. Prično se popravljati najprej obe zakristiji, nato presbiterij. Zveže se vsa cerkev, apsida spredaj na treh krajih, pročelje zadaj na dveh.« (Prav radi tega je menda pred nekaj leti rekel v šali sedanji nadškof Jeglič prepisovavcu takole: »Ta je pa od ...m, kjer imajo cerkev zvezano!« — Pa jo imamo res!) Dalje se glasi v kroniki: »Vojaki stavijo odre po celi cerkvi — zelo počasi, da se ne preženejo z delom.

Dne 18. decembra je prišel pogledat, kako popravila napredujejo, deželni predsednik grof Henrik Attems.

Dne 21. decembra je popravilo toliko dozorelo, da smo v presbiteriju v ladji na sredi in v kapelah odre podrli, cerkev osnažili, za silo oltarje okrasili, na sv. večer so se prenesli v cerkev sv. zakramenti in na sveti dan — božič — smo v cerkvi zopet z božjo službo pričeli. — Bog daj, da ne bi bilo treba nikdar več iz cerkve bežati!«

Kronist pa še nadaljuje in piše v letu 1918: »Novo leto pričelo se je v znamenju hude zime, ki dne 7. januarja odneha. Nastopi milo vreme. Zidarji nadaljujejo popravila v cerkvi.

Dne 29. januarja nas je za obletnico zopet obiskal močnejši potres — ob 12.20. Prišel je tokrat od nasprotne smeri, kakor navadno — od jugozahoda proti severovzhodu. Morebiti se bo potresni teritorij zravnal in bo nastal mir.

Dne 8 februarja se popravljanje cerkve v notranjščini dovrši

Dne 26. marca nastane zopet huda zima, ki odneha 28. marca — na veliki četrtek. Božji grob zopet imamo. Velikonočno nedeljo, 31. marca, krasna procesija, kakor nekdaj, pred vojno in potresom! Pri procesiji zapazimo tudi nekaj ruskih ujetnikov, ki so se povrnili v domovino. Šli so kar sami, brez kakega dovoljenja ... spremstva.

Dne 19. aprila ob 10.27 zvečer (po novem času) močan potres, spremljan z bobnečim gromenjem. Škode ni povzročil.«

To je zadnje, kar je kronist — rajni gospod župnik Gabrič napisal v župnijsko kroniko. Naprej ni mogel. Začel je bolehati, dušnopastirsko delo je še vedno vršil, čeprav težko, in na spomlad (v marcu) 1919 imel celo sv. misijon, a na veliki petek, prav ob uri, ko so v cerkvi nehavala sv opravila, je blagi in nadvse skrbni gospod župnik, duhovni svetnik (nekaj časa tudi prodekan) končal svoje zgledno in delavno življenje. V Cerkljah je bil 27 let.

Naša delazmožnost je zjutraj največja

Za zajutrek skodelica okusne koncentrirane krepilne hrane

OVOMALTINE

dovede našemu telesu v mali množini in brez nepotrebnega balasta veliko redilno vrednost, ki nam omogoča, da nezmanjšano ohranimo našo delazmožnost.

Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in boljših specerijskih trgovinah: mala škatlja Din 16·—, srednja škatlja Din 32·—, velika škatlja Din 56·—, ekonomični zavoj Din 100·—.

Državni dohodki 1930

Povoljen dotok davkov

Včeraj smo objavili podatke o donosu drž. neposrednih davkov v letu 1930., iz katerih je razvidno, da je vkljub vnovčenju bonov državni dohodek narastel za 99.3 milij. Din, pri tem so pa še prenehale državne obveznosti glede bonov v znesku 217.9 milij. Din. Vidimo, da je tudi drugo leto po novem zakonu o neposrednih davkih dalo povoljne rezultate. Sedaj so objavljeni tudi podatki o donosu trošarin in taks v decembru in s tem za celo leto 1930. Državni dohodki so znašali (v milij. Din):

	dir. davki	troš.	takse
1928 . . .	1774.3	736.1	1107.1
1929 . . .	2005.1	872.5	1149.5
1930 . . .	2323.4	914.6	1330.3

Skupno so dale te tri vrste davkov leta 1928. 3617.5 milij. Din, 1929 4027.8 milij. Din, lani pa 4350.4 milij. Din. Tu vidimo, kako povoljen je bil dotok državnih dohodkov lani, ko je bilo še razmeroma ugodno leto. Drugačna pa bo slika letos.

Že včeraj smo poročali, da so tudi dohodki trž. monopolov v prvih 11 mesecih 1930 narasli v primeri z isto dobo 1929 od 2124 na 2159.2 milij.

Ždr. H. T.

V nujen premislek

Izvoz prašičev iz našega slovenskega ozemlja preko državne meje je skoro popolnoma propadel: inozemski trgi ne marajo naših svinj, odklanja jih Avstrija, Švica in tudi Francija. In zakaj? — Najbližji odgovor je seveda — splošna kriza in preobrat v vsem gospodarstvu tudi v inozemskih državah. Toda s tem še nismo vsega povedali, saj v našem slučaju pomenja tak odgovor **le komodno frazo. Da smo izgubili** vse tujezemske trge je pred vsem **krivo naše** blago: naših **na mast (slanino)** opitanih prašičev ne marajo tudi konzumenti, takega blaga je na svetovnih tržiščih od vseh strani preveč, pač pa se nujno povpraša je po **polnomesnatih belih prašičkih** z živo težo 80 do 90 in do 100 kg. Zato bi bilo nujno potrebno usmeriti našo svinjerejo v izrejo navedenih prašičev, kar bi pomenilo za naše gospodarstvo izredno veliko, vsaj danes naš gospodar ne more prodati svojih dorejenih prašičev za denar, s katerim bi vsaj kril stroške svoje svinjereje. — Pred vsem naj bi se izvedla za izboljšanje naših rejskih razmer **vestna in strokovna** izbira (selekcija) **domačih** svinj in merjascev, nadalje naj bi se po vsestranskem premisleku in posvetovanju, če treba v splošni ali sklicani anketi določil nakup one plemenske svinjske pasme, po kateri bi se mogla doseči kar najbitreje reja polnomesnatih belih prašičev. V ta namen naj se zaslišijo **ne samo** kmetijski **veščaki**, ampak tudi prav **posebno veliki trgovci-izvozničarji** naše domače **živine in pa vsi živinozdravniki** onih pokrajin, ki pridejo že sedaj v poštev za rejo pravkar omenjenih svinj, torej posebno iz vse naše Dolenjske in pretežne večine Štajerske. Mislilo naj bi se morebiti za začetek tudi na kake primerne izvozne premije, ki bi se podeljevale svinjerejcem za vzpodbudo v gori označeni smeri. — Seveda je pa predpogoj malodane v vseh naših krajih: higijensko **zboljšanje** naših svinjakov in vzreje malih pujskov in prašičkov, za kar je treba mnogoštevilnih **praktičnih vzgledov,** poleg splošnega pouka glede tržnih razmer, reje, vzreje in držanja naših svinj.

*

Druga statistika insolvenc. Jugoslov. društvo za zaščito upnikov v Zagrebu objavlja svojo statistiko za januar 1931, iz katere je razvidno, da je bilo v tem mesecu razglašenih 38 konkurzov (62 v januarju lani), prisilnih poravnav pa 55. V dravski banovini je bilo 7 (8) konkurzov in 11 prisilnih poravnav. — Ti podatki so bistveno različni od onih ljubljanskega Društva industrijcev in veletrgovcev in je sedaj vprašanje, katera statistika je točna in bi bilo dobro, če bi se ugotovilo, na kakšni podlagi se sestavlja statistika.

Odmera samskega davka. Belgrad, 4. febr. AA. Davčni oddelek ministrstva za finance je razposlal okrožnico vsem finančnim delegacijam v državi, da je treba pri odmeri davka na neoženjene osebe vzeti v račun poleg rednih dohodkov tudi ostale stranske dohodke, ki so podvrženi plačevanju uslužbenskega davka po čl. 95 zakona o neposrednih davkih.

Redukcije v bosenski lesni industriji. Po »Obzoru« so doslej odpustile v Bosni: Našička 500, tvornica tobaka 100, žaga Bosna Bois 300, Bočac 250, tvornica jedilnega orodja Brišljivac 150, Usora 200, Destilacija drva 700 in Šipad 2000, skupaj torej 5300 delavcev, kar je za razmeroma majhno bosensko industrijo veliko število.

Slavonska agrarna hranilnica, Osijek, je največja hrvatska provincialna banka, ki kotira tudi na zagrebški borzi. Pri glavnici 5 milij. Din znašajo vloge 12.3 (11.3) milj., upniki pa 1.9 (1.5) milij. Največji so plasmani v menicah 13.5 (12.6), posebno pa je lani narasla postavka efektov 1.9 (0.1) milij. Pri donosu 2.1 (1.2) znaša čisti dobiček 0.6 (0.55) milij. Din. Dividenda za 1929 je bila 8%.

Kontrolna banka za trgovino in industrijo v Zagrebu (ust. 1927 po Jugosl. združeni banki) je druga zagrebška banka, ki objavlja svojo bilanco za 1930. Banka izkazuje pri donosu 0.24 (0.31) milj. 15.527 Din (16.508) čistega dobička. Dividenda za 1929 je znašala 2½ %. Pri glavnici 0.25 milj. je tujih sredstev 1.4 (2.1) in znašajo dolžniki 1.7 (2.3) milj. Din

Dnevna kronika

Koledar

Četrtek, 5. februarja: Agata, devica-muč.

Osebne vesti

= **Z univerze.** G. dr. Alojzij Odar, bivši kurat v Begunjah, ki je dovršil svoje teološke študije v Ljubljani in se v cerkvenopravni stroki specializiral na cerkvenopravnih zavodih v Rimu, je imenovan za docenta cerkvenega prava na teološki fakulteti ljubljanske univerze.

= **Poročila** sta se 2. t. m. v cerkvi Matere milosti v Mariboru gdč. Marija Žmavc, učiteljica, in g. Edvard Dittrich, trgovec. — V Brežicah se je isti dan poročil g. Rafael Ribar, učitelj v Trbovljah, z gdč. Marico Holy, hčerko brivskega mojstra. Naše čestitke!

= **Iz vojaške službe.** Upokojeni so med drugimi pehotni kapetan I. razr. Dragotin Koharič; peh. major Hinko Simovič; pehotni polkovnik Slavoljub Brajtenfeld; peh. podpolkovnik Milan Fio; orožniški poročnik Karel Rajda; nižji voj. uradnik I. razr. ekonomske stroke Mihael Žerjav; strojni podpolkovnik Egidij Grizilo in nižji voj uradnik I. razr. ekonomske stroke Miroslav Gusek. — V rezervo sta prevedena poročnik v ostavki Kazimir Gnus za nižjega voj. uradnika III. razr. ekon. stroke in podporočnik v pokoju Luka Habijanec za nižjega voj. uradnika IV. razr. ekon. stroke.

★ **V »Službenem listu«** kr. banske uprave dravske banovine štev. 8 od 30. januarja t. l. je objavljen »Zakon o zdravnikih-specialistih za bolezni ust in zob in o zobotehnikih«, dalje »Zakon o podjetjih za redni in občasni prevoz potnikov in blaga z motornimi vozili«, »Obrave banske uprave o občinskih trošarinah, ki jih bodo pobirale razne občine v letu 1931 in »Občne izpremembe v staležu državnih in banovinskih uslužbencev dravske banovine«.

★ **Vse prijatelje Dolenjcev,** zlasti še naše izseljence, opozarjamo, da bodo v nedeljo popoldne 8. februarja ob 15.30 nastopili v ljubljanskem radiu naši Dolenjci — člani Prosvetnega društva v Prečni pri Novem mestu s programom »Šege in navade Dolenjcev v pesmi in besedi«.

★ **Registracija in pregled motornih vozil v področju uprave policije v Ljubljani.** Uprava policije v Ljubljani opozarja ponovno vse lastnike motornih vozil, ki se dosedaj iz kakršnegakoli vzroka v svrho prejema novih evidenčnih tablic (označb) za leto 1931. niso javili tej upravi, storijo to odnosno se zglase v izogib posledic kakor n. pr. odvzema vseh na vozila nanašajočih se listin, stavitev vozila iz prometa itd., med uradnimi urami najkasneje do 10. februarja 1931 (uprava policije, soba štev. 18, II. nadstropje).

★ **Nov zdravnik v Framu.** Fram, 3. februarja. Dobili smo s 1. februarjem novega okrožnega zdravnika g dr. Angela Kralja, primorskega rojaka, ki bo ordiniral vsak delavnik v I. nadstropju gostilne Högenwarth.

★ **Vse jim prav pride.** Neznani zlikovci so v nedeljo v Dev. Mariji v Polju med večerno predstavo »Kina Polje« sneli 5 slik iz reklamne deske pri Prosvetnem domu. Slike se nanašajo na predstavo »Noetova barka«. Kdor storilce izsledi, dobi nagrado.

★ **Bogat ribiški lov.** Nad 1 meter dolgega in 14 kg težkega sulca je vjel na Svečnico v svojem ribiškem revirju gostilničar g. Jakob Dimnik v Dev. Mariji v Polju. Še večjo srečo pa je imel pred 14 dnevi, ko je vjel pet ščuk, ki so tehtale 34 kg.

★ **Misijonska.** Za ljudsko enoglasno petje z orglami priredil St. Premrl, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena izvodu je 1.50 Din. Napev je ljudski in znan, vendar se ne ve, kdo ga je pravzaprav zložil. Besede so v izvirniku Slomškove, najbrže je tudi njegov napev. V tej izdaji je tekst nekoliko po p. Krizostomu predrugačen. V ljubljanskih župnijah se bodo letos vršili sveti misijoni od 14. do 25. marca. V to svrho je tudi g. Premrl omenjeno skladbo harmoniziral v G-duru (eno terco nižje) za ljudsko petje. Želeti je, da si jo nabavijo ne samo cerkveni zbori, temveč tudi vsi verniki, ki se bodo vdeleževali sv. misijonov.

★ **Sadjarska podružnica na Viču** sporoča, da drevi predavanje odpade, ker je predavatelj g. Humek bolan.

★ **Vinsko pokušnjo** v dneh 7., 8. in 9. februarja 1931 priredi v Unionski kleti Centralna vinarna d. d. v Ljubljani.

★ **Bolečine in tiščanje v želodcu, zaprtje, gnilobo v črevesu,** okus po žolcu, slabo prebavo, glavobol, belino na jeziku, bledico odpravi, kdor češče pije naravno »**Franz-Josef**« grenčico, polu kozarec zvečer, preden gre spat. Zdravniki-specialisti za bolezni v prebavilih pravijo, da je treba »Franz-Josef« vodo toplo priporočati kot zelo smotreno, domače zdravilno **sredstvo. »Franz-Josef« grenčica** se dobiva **v lekarnah, drogerijah in v specerijskih trgovinah.**

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Četrtek, 5. febr.: 12.15 Plošče (Slov. pesmi, šlagerji iz zvočnih filmov). 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Otroška ura ga. Gabrijelčič. 18.30 Gimnastične vaje. 19.00 Prof. Mirko Rupel: Srbohrvaščina. 19.30 Dr. Valter Bohinec: Mehanično in tehnično razpadanje tal. 20.00 Pero Horn: Duševna vzgoja otroka. 20.30 Klavir solo, izvaja Pavel Šivic (češki skladatelji): 21.15 Operni večer, poje Pavel Grba, baritonist kr. opere. 22.15 Radio orkester

Petek, 6. februarja: 12.15 Plošče (arije svetov. pevcev - operni potpouri) — 13.00 Čas, plošče, borza — 17.30 Radio orkester — 18.30 P. dr. R. Tominec: Postanek redovniških naselbin — 19.00 Prof. dr. L. Sušnik: Francoščina — 19.30 O mleku (Krekova gospod. šola v Zg. Šiški) — 22.00 Šahovska ura, B. Pleničar — 20.20 Večer historične glasbe, prenos iz Zagreba. Predava dr. Bogdan Plamenac. — 22.00 Časovna napoved in poročila.

Drugi programi:

Petek, 6. februarja

Belgrad: 12.45 Radio orkester — 17.30 Kitara — 18.00 Popoldanski koncert — 20.00 Radio ork. — 20.30 Zagreb — 22.50 Balalajke — koncert. — **Zagreb:** 12.30 Plošče — 17.00 Glasba — 20.10 Komorna baročna glasba — 22.15 Plesna ura. — **Budapest:** 18.00 Orgle — 19.30 Pevski zbor — 21.00 Kvartet, nato cigan. glasba. — **Dunaj:** 17.30 Mladinska ura — 18.25 Glasbila — 21.10 Večerna glasba. — **Milan, Torino:** 19.30 Pestra glasba — 21.00 Razno in veselo — 21.30 Pester koncert. — **Praga:** 20.00 »Grozovit lovec«, drama — 21.00 Japonska umetnost — 21.30 Piano — 22.20 Moravska Ostrava. — **Langenberg:** 17.45 Stari in novi marši — 21.00 »Maša v E-dur« (soli. meš. zbor. — **Rim:** 17.00 Orkestralni koncert — 21.35 Simfonični konc. — **Berlin:** 19.00 Zabavna ura — 20.15 Orkestralni koncert — 22.20 Plesna glasba. — **Katovice:** 16.10 Madinska ura — 16.25 Plošče — 20.15 Varšava. — **Toulouse:** 17.00 Koncert — 18.30 Plesna glasba — 20.00 Operetna glasba. — **Mühlacker:** 16.30 Koncert — 19.20 Operetna glasba — 20.00 Koncert — 23.00 Plošče. — **Mor. Ostrava:** 16.30 Bratislava — 18.00 Kitara — 22.20 Radio orkester.

Iz društvenega življenja

»**Ljubljana.**« Drevi ob osmih pevska vaja mešanega zbora. Radi nedeljskega nastopa udeležba za vse pevce obvezna. Obenem sporočamo članstvu, da se vrši redni občni zbor dne 19. februarja t. l. ob osmih zvečer v društvenih prostorih. — Odbor.

Poizvedovanje

Našla se je večja vsota denarja. Kdor jo je izgubil, naj se oglasi v Rožni ulici 8, pritličje.

Borza

Dne 4. februarja 1931.

Denar

V današnjem deviznem prometu so bili tečaji čvrsti. Le Dunaj in London sta popustila. Promet je znašal brez kompenzacij 1.5 milij. Din in ga je bilo največ v devizi Praga. Vse zaključene devize je dala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaji.) Amsterdam 2280 bl., Berlin 1348—1351 (1349.5), Bruselj 791.24 bl., Budimpešta 990.14 bl., Curih 1094.4—1097.4 (1095.90), Dunaj 795.98—798.98 (797.48), London 275.28—276.08 (275.68), Newyork 56.63 b., Pariz 222.47 bl., Praga 167.38—168.18 (167.78), Trst 296.63—297 10.

Zagreb. Amsterdam 2275—2281, Dunaj 795.98—798.98, Berlin 13.48—13.51, Bruselj 791.24 bl., Budimpešta 988.64—991.64, London 275.28—276.08, Milan 295.957—297.957, Newyork ček 56.53—56.73, Pariz 222.47 bl., Praga 167.38—168.18, Curih 1094.40—1097.40, Madrid 588—591.

Skupni promet brez kompenzacij je znašal 6.2 milij. Din.

Belgrad. Berlin 1348—1351, Curih 1094.40—1097.40, Budimpešta 988.64—991.64, Dunaj 795.98—798.98, London 275.28—276.08, Newyork 56.53—56.73, Pariz 221.47—223.47, Praga 167.38—168.18.

Curih. Belgrad 9.1275, Pariz 20.30, London 25.155, Newyork 517.75, Bruselj 72.2, Milan 27.105, Madrid 52.60, Amsterdam 208.075, Berlin 123.15, Dunaj 72.76, Stockholm 138.65, Oslo 138.50, Kopenhagen 138.50, Sofija 3.75, Praga 15.32, Varšava 58, Budimpešta 90.35, Atene 6.70, Carigrad 2.455, Bukarešta 3.0775, Helsingfors 13.625.

Dinar notira na Dunaju: deviza 12.545, valuta 12.45625.

Vrednostni papirji

Danes je bila za naše državne papirje tendenca slabejša, tečaji so tudi bili nekoliko slabejši. Promet je bil znatnejši v 7% dolarskih papirjih, vojna škoda pa beleži le zaključke za februarski in marčev termin. Bančni papirji so nadalje čvrsti. Promet je bil v delnicah Jugobanke po čvrstem tečaju 78, nadalje je bila zaključena po neizpremenjenem tečaju Srbska banka (190). Praštediona, ki je bila včeraj že zaključevana po 980, je danes popustila na 975, kasneje pa je narasla na 977.50. Industrijski papirji so ostali v glavnem neizpremenjeni, zaključek je bil le v delnicah Slaveksa po 50. Čvrsta je bila danes Trboveljska.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 92.50 bl., 7% Bler. pos. 81 bl., Celjska 160 den., Ljublj. kred. 125 d., Praštediona 970 den., Kred. zavod 170—180, Vevče 128 den., Stavbna 40 den., Split cement 350—400, Ruše 200—230.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 86.25—87 (87), agrari 51 bl., vojna škoda ar. 419.50—421, kasa 418—421, 2. 416.50—417.50 (418), 3. 416.50—417.50, 4. 416.50—417.50 (417.50), 5. 416.5—417.5 (418). 8% Bler. pos. 91.75—92.25, 7% Bler. pos. 80.625—80.75 (81, 80.75, 80.50), 7% pos. Drž. hip. banke 80—80.125 (80.125, 80), 6% begl. obv. 67.50—68.50, Pos. Zagreb 72 bl. Bančne delnice: Ravna gora 75 den., Hrvatska 50 den., Katolička 36—38, Poljo 56—57, Kreditna 125—129, Union 194.50—196, Jugo 77.75—78 (78), Lj. kred. 125 den., Medjunarodna 68.50 den., Narodna 8000, Obrtna 38 den., Praštediona 975—980 (975, 977.50), Etno 140 den., Srbska 189—191 (190), Zemaljska 131—135. Industrijske delnice: Nar. šum. 25 den., Guttmann 132—137, Slaveks 50—51 (50), Slavonija 200, Danica 95 bl., Pivara Sar. 190 den., Drava 235 den., Šećerana Osijek 287.50—295, Nar. ml. 20 den., Osj. ljev. 220 den., Brod. vag. 90 bl., Union 56—60, Vevče 128 den., Isis 40—45, Ragusea 380—390, Oceania 210—220, Jadr. plov. 540—600, Trboveljska 342—350, Split cement 300—355.

Belgrad. 7% inv. pos. 87—87.50, agrari 49—50, vojna škoda 420—422, 2. 418, 6. 419.50—420.50, 8% Bler pos. 92.50, 7% Bler. pos. 81.25, 7% pos. Drž. hip. banke 80.50—81.25.

Notacije državnih papirjev v inozemstvu. London: 7% Bler. pos. 80.25—80.75, Newyork 8% Bler. pos. 91—92, 7% Bler. pos. 80.25—81, 7% pos. Drž. hip. banke 78.50—79.50.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 91.35, Wiener Bankverein 16.45, Creditanstalt 46.60, Escompteg. 158, Aussiger Chemische 153, Mundus 135, Alpine 18.25, Trboveljska 42, Prager Eisen 339, Rima Murany 64.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica sr., okol. Indjija 78 kg 145—150, moka bač. št. 6 175—185, št. 7 140—145. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: 19 vag. pšenice, 1 vag. ječmena, 16 vag. koruze, 3 vag. moke, 7 vagonov otrobov. Tendenca neizpremenjena.

Budimpešta. Tendenca trdna. Promet srednji. Pšenica marec 14.76—14.96, zaklj. 14.81—14.82, maj 14.98—15.03, zaklj. 14.98—14.99, rž marec 10.55—10.60, zaklj. 10.55—10.56, maj 10.73, zaklj. 10.70—10.71, koruza maj 12.15—12.25, zaklj. 12.15—12.16.

Živina

Ljubljanski sejem dne 4. febr. 1931. Dogon na ljubljanski sejem je bil danes znaten. Znašal je (v oklepajih število prodanih glav): 421 (28) konj, 151 (33) volov, 47 (15) krav, 14 (4) telet in 29 velikih ter 107 malih prašičkov (78). Cene so bile sledeče: Voli I. 8.25, II. 7.50, III. 7, krave debele 5—6, klobasarice 3—4, teleta 10—11, prašiči 8 Din (vse v kg žive teže), prašički za rejo komad 150 do 200, konji 300—5000 Din za glavo. Cene so ostale v glavnem neizpremenjene. Le voli so se podražili.

Cagliostro XX. veka razkrinkan

München, 4. febr.

Proces proti Tausendu, ki se je ves čas po vojni bavil z izdelovanjem zlata, da nemškim nacionalcem preskrbi milijarde, s katerimi bi se odplačevale reparacije, se je končal z definitivnim razkritjem njegovih metod. Treba je namreč vedeti, da še danes mnogi verujejo, da Tausend zna delati pravo in pristno zlato, in da so tudi med procesom priče, od katerih je dobil na razpolago milijone za izdelovanje zlata, izjavile, da njihova vera vanj ni omajana. Tausend da je samo žrtev nevoščljivosti in zlobe, posebno pa zavisti znanstvenih strokovnjakov, ki nočejo priznati, da bi bil kdo v stanu dobivati zlato iz drugih elementov.

Kakor znano, je najbolj prizadet general Ludendorff, ki je bil predsednik velike akcijske družbe z večmilijonskim kapitalom v markah, pa utrpi seveda ogromno škodo skupaj z mnogimi drugimi osebami iz nemškonacionalnega političnega in finančnega tabora, ki so dajale Tausendu lahkomišljeno na razpolago take velike vsote, meneč, da bo obogatil Nemčijo in — nje.

Tausend pa je bil te dni razprave popolnoma razkrinkan. Nastopili so namreč kot priče prvi nemški znanstveniki na polju fizike in kemije kakor tudi nek italijanski strokovnjak, ker je Tausend sadove svoje iznajdbe ponujal fašistom.

Prvi zaslišani strokovnjak je bil načelnik Instituta za eksperimentalno kemijo na Poliklinniki v Draždanih, profesor Förster. Profesor Förster je izjavil, da je Tausend bil poslan k njemu od nekega Schollerja z Dunaja, ki se je za Tausendovo metodo zanimal. Tausend je napravil svoj eksperiment pred Försterjem in sicer trikrat. Förster je takoj odkril njegovo metodo: Tausend je med svinec zamešal zlati prah. Količina zlata, dobljena po eksperimentu, je bila vedno manjša od zamešane količine zlatega prahu. Profesor Förster je po eksperimentih takoj obvestil Schollerja, da Tausendova metoda nič ne velja.

Profesor Hofmann od Kemičnega laboratorija na berlinski Politehniki je izjavil, da je na podlagi termične procedure s svincem izključeno dobiti zlato, oziroma, da bi se dobila večja količina zlata, nego je ona količina, ki se je za eksperiment uporabljala. To pa zato, ker uporaba železo-klorura, katerega se je posluževal Tausend, pušča ostanke, ki gredo na račun zmanjšane količine uporabljenega zlata.

Nadaljnja priča profesor Steiner iz Neckarsulma je prisostvoval enemu Tausedovemu eksperimentu, ki se je končal popolnoma negativno. Steiner je izjavil, da spričo sedanjega stanja znanosti apriori ni izključena transformacija takozvanih elementov, torej bi se zlato moglo na danes še neizsleden način dobiti, toda Tausendova metoda je ista kakor metoda neštetih »izdelovalcev zlata« tekom človeške zgodovine: primešaval je v svoj lonček zlat prah, ki ga je skrivoma imel s seboj.

Tausend, ki je na ugotovitve prejšnjih dveh strokovnjakov molčal, je zdajci ugovarjal, češ, »gospod profesor govori o razbitju atomov, po katerem bi se mogel en element izpremeniti v drug element, toda jaz materije ne uničujem, ampak jo ustvarjam. Sem v posesti tajne neke mase, ki je v stanu materijo izpremeniti«.

Naslednja priča, profesor Schöller iz Draždan je izjavil, da so eksperimenti Tausenda, katerim je prisostvoval in jih natančno proučil, bili skrajno enostavni, to je, čisto navadno primešavanje zlatega prahu v druge ingredience. Obžaluje čas, ki ga je izgubil s prekontroliranjem teh bedastih manipulacij.

Priča dr. Köll, direktor Državne kovalnice v Münchenu, je izjavil, da je eksperiment, ki je bil napravljen v njegovi prisotnosti, dal sicer pozitiven rezultat, da pa je bilo zlato, ki se je prikazalo na koncu na dnu lončka, istokaratno z zlatom, iz katerega se navadno izdelujejo polnilna peresa. Tausend pa je pri eksperimentu res nosil s seboj zlato polnilno pero.

Popolnoma pa je razkrinkal Tausendovo metodo italijanski strokovnjak profesor Sestini od Industrijalne šole v Bergamu. Znano je namreč, da si je Tausend od velikih kapitalov, ki so mu bili od Ludendorffa dani na razpolago, kupil v italijanskem delu Tirol krasen grad Paschbach pri Bozenu, kjer se je pustil s svojo ženo imenovati: »baron in baronica Tausend.« Tu je tudi delal svoje čudežne eksperimente. Oktobra meseca leta 1928. je dobil Sestini nalog, da se poda v grad in prisostvuje eksperimentom v svrho kontroliranja in strokovne sodbe. Tausend je Sestiniju najprej svojo metodo opisoval, toda profesor pravi, da se je že ob opisovanju samem prepričal, da gre za navadno šarlatanstvo. Nato se je začel eksperiment. Sestini je Tausenda natančno opazoval in tudi za sekundo ni alhimista pustil iz vida. Tausend se je posluževal svinca in mineralne vode: iz te mešanice se je imelo stvoriti zlato. Toda svinec je ostal svinec. Naenkrat opazim — pripoveduje profesor — da je Tausend med kosi svinca na mizi imel skrit tenak blok zlata. Očividno je imel namen ga, med nadaljnjimi manipulacijami vtihotapiti v lonček.

In res mu je Tausend — tako nadaljuje italijanski strokovnjak — naenkrat dejal: »Moram pridjati še nekaj svinca.« Dejansko je med palcem in kazalcem držal košček svinca, v dlan roke pa mu je bilo uspelo skriti neko drugo metalično splavljenino, od katere mu je uspelo okoli dve tretjini spraviti v posodo. Zdaj sem pa Tausenda prijel in ostanek te splavljenine sam analiziral. Dobil sem iz nje zlata še več nego ga je bil produciral Tausend v svojem loončku! Stvar je bila evidentna — mož je operiral z zlatom, ki ga je spretno primešaval v svojo svinčeno raztopino.

Priča je nato v Italiji, kjer so hoteli Tausendovci pridobiti za svojo metodo, oziroma fabriko »zlata« nekatere fašistične kroge, energično odsvetoval tako bedarijo. Tudi je priča ponudil, da eksperiment, kakor se je vršil v gradu Paschbach, s svojo kontrolno analizo vred ponovi, ker ne traja več ko eno uro.

Sodišče pa je izreklo, da je po vseh teh strokovnjaških izpovedbah, to odveč.

Na ta način je vloga Cagliostra XX. stoletja odigrana.

Treba je omeniti, da se je Tausend napram ugotovitvam italijanskega kemika branil, toda ni več napravil nobenega učinka več razen morebiti še na katerega izmed »akcijske družbe za izdelovanje zlata«, ki seveda nočejo priznati, da so bili grozovito opeharjeni.

Mož, ki tudi zna delati zlato

Dunajski kemik Klobassa

Dunaj.

V Nemčiji imajo senzacionalen proces proti »zlatotvorcu« Tausendu, ki je živel — sijajno živel! — na ta način, da je sprejemal posojila v gotovini proti »nakazilom« na toliko in toliko kilogramov čistega zlata. Na lim so mu šli ali so se ga vsaj poslužili v svoje namene tudi različni politični krogi. Zanimivo je, kaj pravi o Tausendu in njegovem početju drug zlatotvorec, ki se že vse svoje življenje peča z alchimijo, toda tiho in na svoj lastni račun, kot pošten znanstvenik. Tudi on meni, da se mu je posrečilo odkriti veliko tajno umetnega zlatotvorstva. Ta mož je dunajski kemik Adalbert Klobassa. O svojih raziskavanjih je izjavil v pogovoru z nekim poročevalcem:

»Posebnost mineralnega zlata in njegovih zlitin, da šele po pretopitvi v topilniku dosežejo svojo specifično gostoto, dopušča sklep, da zlata v dobi, ko je bila zemlja še v ognjenotekočem stanju, še ni bilo. Moralo je nastati šele po ohladitvi zemeljske skorje, torej pod 1050 stopinjami, ko se zlato topi. In sicer je nastalo zlato iz tiste rudnine, ki se nahaja na vseh ležiščih kot neločljiv spremljevalec zlata: namreč iz železa, ki vsebuje titan. A ne samo železo, marveč tudi njegove spojine, titan in dušik, so morale biti med izhodnimi snovmi, iz katerih je potem s pomočjo cepljenja atomov in zemeljskega magnetizma zlato tako rekoč raslo. Sodelovanje zemeljskega magnetizma je razvidno predvsem iz premočrtnega vodstva v izvorni snovi, kar je osupnilo že leta 1856 angleškega geologa Stuchburry-a na avstralskem zlatem kremenu.«

Po tej poti je kemik Klobassa, kakor sam pravi, dospel tako daleč, da je pri svojih poizkusih v laboratoriju našel sledi sintetičnega zlata.

O Tausendovem slučaju je izjavil Klobassa: »Ne rečem, da je Tausend slepar, z lahkoto pa pojasnim »zagonetna« toženčeva dela, ki morajo biti znana itak vsakemu kemiku. Snov, iz katere so napravljeni topilniki, je chamotte. Ta snov tako pohlepno vsrkava tekoče zlato kakor goba vodo. Vsa čarovnija je v tem, da v taistem topilniku, v katerega stenah se je atomalno nabralo zlato, uporabimo za topljenje rud, ki prihajajo v poštev za pridobivanje zlata. Med temi rudami mora biti brezpogojno tudi svinec. Svinec v tekočem stanju ima pa zopet to posebnost, da potegne vase vse zlato, ki se nahaja v chamotteu. Ako raztopino vpepelimo, izginejo vse neplemenite rude, samo zlato ostane. Če je Tausend res sleparil, potem se je moglo zgoditi samo na ta način.«

Prelat prof. dr. Josef Mausbach, znameniti katoliški učenjak, ki je tik pred svojim 70. rojstnim dnem umrl. Pokojnik je učil na münsterski univerzi moralno teologijo in apologetiko. Njegovi spisi uživajo svetovni sloves.

Ptuj

Umrl je koncem januarja Čeh Jože, užitkar na Kicaru, ki je dosegel lepo starost 80 let. N. p. v m.!

Porok je bilo v tem predpustu že veliko, a predvsem iz okolice. V minoritski cerkvi so se zadnje dni poleg drugih poročili: krojač Jože Kolarič z Marijo Bezjak, slikarski pomočnik Janez Arnuga z Alojzijo Volgemut, šofer Ignac Kosi z Marijo Kramberger. Posestnikov sin v Polencih Janez Slana je vzel za ženo vdovelo krčmarico Terezo Šegulo v Dornavi in Janez Družević Nežo Rašl.

Regulira se potok Rogoznica in sicer od državne ceste na Budini proti Brstju. Delo, pri katerem so zaposleni naši delavci, vodi inženir banske uprave.

Higijenski tečaj priredi v dneh od 15. do 22. februarja v prostorih ptujske Mladike Zdravstveni dom v Mariboru. S tečajem je zvezana higijenska razstava, ki bo odprta med tem časom. Predavanja bodo deloma spremljale skioptične slike. Natančen spored še objavimo.

Pri prvem gostovanju bodo Mariborčani dali operetto »Ciganska ljubezen«.

Tržič

Volitve. Malo čudno se danes sliši ta beseda, a pri nas jih pa le imamo, prav prave volitve imamo. Delavstvo — nad 1100 jih je — v predilnici voli svoje zaupnike. Volivni boj je na višku. Pogajanja za skupno listo so se razbila. Vzrok: osebe in ne načela. Volivnih »golažev« ni še nič napovedanih, a volivni »porcijonic« so odpovedani. Videti je, da se delavstvo zaveda resnosti teh volitev in trezno presoja položaj.

Delavski zaupniki. Čudno se nam zdi, zakaj so volitve samo v predilnici. Kaj pa delavstvo v tovarnah »Peko«, »Razboršek«, »Mally-Demberger«? In kovinarji v obeh fužinah ter papirničarji, pa še »Runo« zraven? Ali v teh podjetjih delavski zaupniki niso potrebni? Delavstvo, zdaj je čas, da uveljaviš svoje pravice, če ne, se bo reklo, da delavstvo ne potrebuje zakonske zaščite!

Smrt. Segla je po mladem življenju. 28. januarja je umrl 22 letni delavec Jožef Gonano. Težka ledvična bolezen ga je spravila v prezgodnji grob.

Avtobusno podjetje »Mally-Paar« je prenehalo z obratovanjem. Nismo pa zato nič prikrajšani na zvezah z Ljubljano, ker je vse vožnje prevzelo podjetje »Pernuš«.

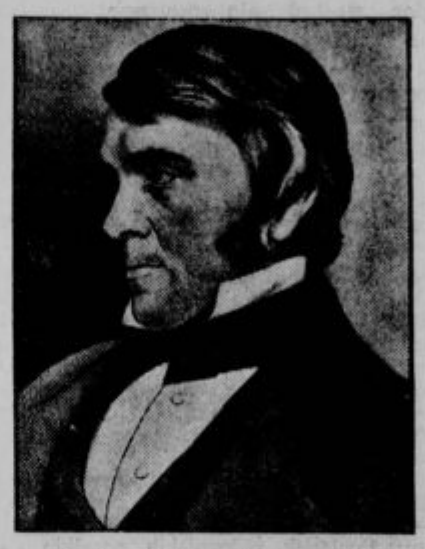

Thomas Carlyle, veliki angleški socialni etik in zgodovinar, je umrl 5. februarja 1881 v Londonu.

Bayerjev križ nudi jamstvo za pristnost

Aspirin

TABLET

Profesor v. Parseval, iznajditelj netogega zrakoplovnega sistema, ki je 5. t. m. praznoval 70 letnico svojega rojstva.

Odprto pismo

Stari trg pri Ložu, 3. februarja

Spoštovani g. dr. Mohar, kr. sodnik v Ložu!

Dogodil se nama je neljub slučaj. Kot faranu in sodniku se Vam zelo nerad zamerim, vendar smatram za svojo poklicno dolžnost, da Vam tem potom in sledeče pišem:

Od leta 1924. sem tukaj župnik r.-k. vere. Ves ta čas skušam poleg strogo poklicnih dolžnosti vršiti katerokoli pošteno delo v korist teh krajev in ljudi. To je duh r.-k. vere in Cerkve, katere duhovnik sem, to je želja in zapoved mojih cerkvenih predstojnikov, za to prosijo skoraj vsi farani. To delo je sicer težko in nehvaležno, a tudi splošno koristno in za najbolj ubožne sloje naravnost potrebno. Naša r.-k. vera in Cerkev nas uči: tam pomagat, kjer boli!

Tako sem postal zunaj Cerkve proti svoji volji: načelnik Kmetijske zadruge, načelnik Živinorejske zadruge, načelnik Kmetijskega odbora občine Stari trg, član Kmetijskega odbora okraja Logatec, načelnik Kmetske zveze tukaj, občinski odbornik in (bivši) cestni odbornik, načelnik nadzorstva Kmetijske hranilnice tukaj, bil sem do razpusta načelnik krajevnega odbora SLS; sem član šolskega odbora za Gor. Jezero; sam pa sem se ponudil in postal tajnik Kmetijske podružnice, propadle Lesne zadruge in pogorelega Gor. Jezera.

Poleg mnogih razočaranj sem dosegel tudi mnoge uspehe za splošno korist. Svoje koristi nisem iskal in ne našel. (»Ni zásku ní slavy!« Po Tyršu.) Med vsakovrstnimi deli v naštetih odborih sem vršil tudi mnogo prosvetnega dela, zlasti organizatorno. Tečajev in predavanj nič koliko, zlasti odkar ne smemo in nam ni treba politizirati.

Tako sva z g. okrajnim ekonomom logaškim tudi za januar—februar organizirala kmetijski tečaj, ki se vrši v šoli Stari trg. Sporazumno ste bili tudi Vi naprošeni za pravna predavanja za potrebe kmeta. Jaz sem že petkrat pri oznanilih v cerkvi priporočal r.-k. faranom in jih zunaj cerkve skoraj silil k predavanjem, tudi Vašim.

Po tem pojasnilu upam, da boste razumeli in oprostili, ako Vam pravim — čisto stvarno in neosebno, prosim — Vaš prečudni uvod k predavanju 2. februarja popoldne v šoli Stari trg je bil po obliki in deloma vsebini nepotreben in neumesten, za vse zavedne katoličane med poslušalci žaljiv, za številne navzoče mladoletnike najbrž pohujšljiv, za prospeh tečaja škodljiv, nasproti r.-k. Cerkvi in duhovščini krivičen; razne navedbe, sodbe in generalizacije iz zgodovine pa so bile neutemeljene, v škodljive zmote zavajajoče. Dosti tega, s čemer ste uvajali in zabeljevali svoja izvajanja, nikakor ni spadalo na ta tečaj in pred te poslušalce.

Jaz Vam to in tem potom sporočam, ker se ljudska nejevolja radi tega predavanja obrača tudi — proti meni, ki sem tečaj organiziral in priporočal celo v cerkvi. Izvolite sprejeti te vrste kot potrebno dopolnilo k mojim ustmenim izjavam na tečaju, ki žal niso zadostovale večini užaljenih poslušalcev in kot moj zagovor pred njimi. Upam, da boste znali vdrugič dati svojemu predavanju brez takih ovirkov, kakor 2. februarja, zaželjeno jasnost in zajemljivost!

Sine ira et studio!

Udani

Jernej Hafner, župnik.

Kulturni obzornik

Pierre l'Ermite: Deklica z odprtimi očmi

Ljudska knjižnica 36, Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Izven programa, ki je bil določen za »Ljudsko knjižnico« Jugoslovanske knjigarne v okviru njenih knjižnih zbirk na mesečno plačevanje, je pravkar izšel v doslej običajni zunanji obliki prevod Pierre l'Ermitovega romana **»Deklica z odprtimi očmi«.**

Pierre L'Ermite je znan podlistkar, tudi v »Slovencu« je izšlo nekaj njegovih prikupnih podlistkov, najbolj znan pa je med nami po svojem znamenitem romanu »Žena z zaprtimi očmi«, ki je v slovenskem prevodu našel ogromno število čitateljev in občudovalcev. Nič manjšega uspeha ne bo imel s podobnim naslovom, vendar povsem neodvisno od onega napisani roman »Deklica z odprtimi očmi«, ki ga prinaša novi zvezek »Ljudske knjižnice«.

Preprost in lahko umljiv je njegov slog, dejanje je krasno razpletno in sila napeto ter mično. Obravnava ljubezensko zgodbo preprostega dekleta in nji vdanega pridnega, a preprostega fanta. To krasno in ubrano njuno ljubezen skuša teta Cecilija, ki vzgaja siroto Rolando You, preprečiti, ker ima ž njo visoko leteče načrte. Namerava jo poročiti z mladim gizdalinskim Parižanom, ki je v času svojih počitnic prebival na otoku, na katerem omenjeni ljudje živijo. Z najbolj neverjetnimi in zabavnimi dogodljaji prepleteno je potovanje tete Cecilije in mlade Rolande v Pariz, kjer bi se naj izvršilo zbližanje dekleta s Parižanom, nazadnje pa, ko šiba božja v velikem mestu do dobra omehča trdo in domišljiji vdano teto, seveda njen lepi načrt propade. In Rolanda dobi svojega ljubega Filberta.

L'Ermite je v svoj roman položil mnogo resnobe življenja in ga zabelil z zdravim ter pristnim humorjem. Ni je strani v knjigi, ki bi bila dolgočasna. Živahno pripovedovanje drži čitatelja v trajni napetosti in pripetljaji, katerih je v knjigi naravnost neverjetno mnogo, mu ne puste, da bi jo odložil, preden je ni do zadnje vrstice prečital.

Pisatelja niso gnale baš umetniške ambicije, ko je pisal to knjigo. Gnalo ga je zdravo gledanje in prirojeni mu talent pisati gladko, mikavno in za preprostega človeka prijetno, poučno. To so vrline, ki odlikujejo to knjigo, katere uspeh je v naprej zagotovljen. Saj takih knjig potrebuje naše ljudstvo mnogo. Zdravo jedro je v njih, čitanje je zabavno in ugodno, hkrati pa je v tem sijajnem razvedrilu neprisiljenega nauka toliko, kakor v malokateri nalašč v take namene napisani.

Najtopleje priporočamo vsem tistim, ki so to knjigo že z napetostjo pričakovali, da si jo čimprej nabavijo. Velja v platno vezana 42 Din, broširana 30 Din. Naročniki »Ljudske knjižnice« v okviru knjižnih zbirk Jugoslovanske knjigarne na mesečno odplačevanje dobe knjigo s 25% popustom, to je vezano v platno po 31.50 Din, broširano pa po 22.50 Din, vendar tega zneska ni mogoče plačati na obroke, kakor za nobeno s 25% popustom naročeno knjigo.

Na francoskem knjižnem trgu

Med francoskimi založbami je gotovo najbolj delavna založba Nouvelle Revue Française. Dasi znamenitejših del v poslednjem času ni izšlo mnogo, beleži ta založba nekaj zanimivih novosti, ki utegnejo tudi pri nas zbuditi pozornost. Tako naznanja v kratkem izid originalnega mladinskega spisa velikega pesnika Julesa Supervielleja: L'enfant de la haute mer. — »Evo povesti brez princesinj, brez vil in brez copernic. »Nekoč je bilo« — je mrtva. »Tako pravi pesnik v svojem uvodu k tej knjigi. — Med aktualnostmi je nastopni govor novega člana francoske akademije maršala Pétaina in odgovor nanj od Paula Valérya. — Ista založba je izdala — kar so ljubitelji moderne poezije že močno pogrešali — popolno zbirko P. Valérjevih pesmi pod naslovom »Poésies« (Zbirka obsega davno razprodane knjige: Album de Vers Anciens — La Jeune Parque — Charmes). — Maurice Bedel, ki je znan po svojih sarkastično živahnih romanih »Jérome 60° latitude Nord« in »Molinoff«, je izdal knjigo o Italiji, v kateri skrajno neugodno sodi o sedanjem režimu v tej deželi. Knjigi je naslov »Philippine«. — Jacques Fouquet je objavil v zbirki »Vies des hommes illustres« življenjepis slovitega slikarja Ingresa — Marcel Arland, o čigar romanu »L'Ordre« smo že pisali in je tudi Dom in svet prinesel obširnejši referat, objavlja »Carnets de Gilbert« — dnevnike svojega glavnega junaka iz imenovanega romana, pa le v dragi luksuzni izdaji. Istočasno je objavil na novo svoj prvi roman pod naslovom »La route obscure«, o katerem se kritika jako laskavo izraža. Vse kaže, da postane Arland eden glavnih nositeljev moderne francoske proze. — Pri Plonu je izšel zanimiv zvezek pod naslovom »La pensée de Charles Péguy«, ki so ga izdali E. Mounier, M. Péguy in G. Izard. — Iz obširnega dela Raymonda Poincaréa »Au service de la France« je v isti založbi izšel VII zvezek pod naslovom »Guerre de Siege (1915). — Bernard Grasset je izdal najnovejši roman avanturističnega pisatelja Blaise Cendrarsa »Rhum ou l'aventure de Jean Galmont«, v katerem opisuje priljubljeni pisatelj zgodbo še nedavno na misterijozen način umrlega Jeana Galmonta, po poklicu novinarja in klateža. Med mnogimi francoskimi pisatelji, ki se bavijo s problemi svetovne vojne v literarni obliki, je André Thérives svojo vojno kroniko »Noir et or« morda le čitanja vreden. Založba Rieder v Parizu načenja novo serijo knjig »Europe«, ki obeta postati zanimiva. Kot prvi zvezek je izšla Paula Nizana knjiga »Aden-Arabie«. — V reviji »Commerce« je objavil André Gide novo dramo »Oedipe«, o kateri bomo posebej poročali.

*

Budimpeštanski »Nyugat« o Ivanu Cankarju. Odlična budimpeštanska literarna revija »Nyugat« (Zapad) prinaša oceno »Hlapca Jerneja«, na podlagi nemškega prevoda. Oceno je napisal madžarski literat Mohácsi Jenö in pravi, da se mu Cankarjeva povest zdi **»kot narodna pripovedka ali legenda o življenju svetnikov, kot eno poglavje iz svetega Pisma... Nanj vpliva kot da je ni pisal človek, kot da se je napisala sama po sebi«.**

*

»Ženski list«. Prejeli smo drugo številko mesečnika za modo, zabavo in gospodinjstvo »Ženski list« za mesec februar. V tej številki je posvečen uvodnik prihodu Nj. Vel. kralja in kraljice v Zagreb. Članek spremlja nekaj uspelih slik. Modni del lista prinaša jako okusne večerne toalete v raznih barvah in krojih, pomladne kostume, enostavne in praktične obleke, razna navodila za šivanje in izdelavo perila, nekaj otroških oblekc in plaščev, moderno vezivo in ročno delo. Listu je dodana tudi krojna priloga. Navedena številka »Ženskega lista« obsega okoli 50 strani z raznovrstnim zabavnim in poučnim čtivom. Naročnina znaša tromesečno 45 Din, a naroča se: Uprava »Ženski list«, Zagreb, Samostanska ulica 2

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1·50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službe iščejo

Trgovska pomočnica

izučena v mešani trgovini išče mesta kjerkoli. Pomagala bi tudi v gospodinjstvu. — Ponudbe na upravo pod »Vsestransko uporabna«.

Prodajalka

vešča mešane in manufakturne stroke, želi mesto kjerkoli. Naslov pove oglasni oddelek »Slovenca« pod št. 1210.

Gospa Dunajčanka

išče zaposlitve. Ponudbe sprejema uprava »Slovenca« pod »Dunajčanka«.

Zaslužek

Ako hočete delati

in z lahkim domačim obrtom na svojem domu zaslužiti 7 Din na uro — vstopite v našo zadrugo. Pouk je brezplačen. Vpisnina 10 Din. Obširna navodila pošljemo radevolje, ako je priložena znamka za odgovor — Zadruga Jugoslov pletača, Osijek.

Službo dobe

Dva vajenca

za soboslikarstvo in pleskarstvo sprejmem. Hrana in stanovanje v hiši. Ivan Pavšič, Grosuplje.

Sprejme se takoj

en samski žagar k eni venecijanki. Plača po dogovoru. Josip Cölestin, žaga in mlin, Sv. Jurij ob j. ž.

Razpis

Oddamo s 1. marcem t. l. sledeča mesta:

1. Urednika »Lovca«. Zahteva se akademska naobrazba in strokovna usposobljenost.
2. Mesto društvenega tajnika in
3. upravitelja lista.

Tajnik mora biti izvežban v društvenih poslih, upravitelj pa vešč administracije in ekspedicije lista. Mesti tajnika in upravitelja se lahko združita.

Plača po dogovoru. Zahtevke je navesti v prošnji.

Pismene ponudbe do 20. februarja t. l. na »Slovensko lovsko društvo«, Ljubljana, Komenskega ulica 19. Osebne intervencije brez poziva izključene! S. L. D.

Pouk

Čamernikova šoferska šola

Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast koncesijonirana. Prospekt zastonj. Pišite ponj!

Stanovanja

Prostorna soba

ali dve se takoj oddasta. V eno se lahko postavi štedilnik. Zelena jama, Zvezna ulica 15.

Stanovanje

dve sobi in kuhinja, se odda pošteni, čisti, mirni stranki brez otrok s 1. ali 6. majem. Ob zeleni jami št. 11.

Stanovanje

4 sob in pritiklin, se takoj odda v sredini Ljubljane. Vprašati pri Društvu posestnikov, Salendrova 6.

Štirisobno stanovanje

v bližini sv. Jožefa, z vsem komfortom, oddam takoj. Naslov pod št. 1162.

Šivilja

išče sobo — poceni ali brezplačno — s štedilnikom. Šiva moško perilo in vse ženske obleke. Poštena in opravlja tudi hišna dela. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1238.

Mlad zakonski par

brez otrok išče dvosobno odnosno enosobno stanovanje v mestu ali okolici za takoj ali s 1. marcem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Solnčno« št. 1239.

Vnajem

Hiša z gostilno

se z vsem inventarjem odda v najem predmestju Ljubljane za mesečno najemnino 2000 Din. — Vprašati pri Društvu posestnikov, Salendrova 6.

2 poslovna prostora

za trgovino, brivsko ali drugo obrt oziroma delavnico, s stanovanji, se ugodno odda na Tržaški cesti (Glince). Vprašati v Društvu posestnikov, Salendrova 6.

Milijonski promet

Vsled družinskih razmer oddam v najem trgovino z mešanim blagom — v prometnem kraju. Resni interesenti s kapitalom naj pošljejo svoje naslove na upravo »Slovenca« pod št. 1216.

Ni duha ne sluha

za kurjimi očesi in debelo kožo, če jo tri dni zaporedoma zjutraj in zvečer natrete z majhno količino CLAVETYL CREME. Cena škatljice 8 Din. Proizvaja in razpošilja stara, l. 1599 ustanovljena Kaptolska lekarna sv. Marije, lekarnar Vlatko Bartulić, Zagreb, Jelačićev trg 20.

Lokal

primeren za obrtnika, v sredi mesta, oddam. Naslov pod št. 1163.

Kupimo

Kupim 10 kg voska

lepega, za satnice. Plačam 40 Din za kg. Franc Klemen, Vnanje gorice 45, pošta Brezovica pri Ljubljani.

Korenine od gabeza

za 100 Din takoj kupimo. Poizve se v upravi »Slovenca« pod št. 1209.

Vsakovrstno **zlato kupuje** po najvišjih cenah ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Posestva

Večja hiša

z vinsko trgovino se z vsem inventarjem in več stavbnimi parcelami proda v Ljubljani za 750.000 dinarjev. — Vprašati pri Društvu posestnikov, Salendrova 6.

Stavbne parcele

od 300—500 m², v občini Moste, proda Zavetišče sv. Jožefa v Ljubljani, Vidovdanska cesta št. 9. Poizvedbe od 9—12 in od 15—18 v pisarni.

Hiša z gostilno

se v sredini Ljubljane proda za 300.000 Din. — Vprašati pri Društvu posestnikov, Salendrova 6.

Prodam posestvo:

hiša, kovačnica, vrt itd., pripravno za vsako obrt. Naslov pove uprava »Slovenca«.

Dvonadstropna hiša

v Celju v najprometnejši ulici sredi mesta z veliko kletjo, 2 avtogaražama z dvoriščno stavbo, velikim vrtom in prostornim dvoriščem, poceni na prodaj. Ponudbe na: Zavodna štev. 26.

Stavbna parcela

nad 1000 m² se proda na Mirju za 80.000 Din. — Vprašati pri Društvu posestnikov, Salendrova 6.

Glasba

Harmonij

amerikanski sistem, z 2 manualoma in pedalom, dobro ohranjen se proda po ugodni ceni. Naslov se izve pri upravi lista pod »Harmonij« št. 1098.

Prodamo

Pisalni stroj

Smith, najnovejšega modela, v garantirano dobrem stanju, naprodaj za 3200 Din. — Naslov pri upravi pod št. 1232.

Zdrav krompir

več vagonov, proda — Proda d. z. o z., Ljubljana.

Puhasto perje

čisto čohano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštnem povzetju. L. BROZOVIĆ — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja.

Zadnji dnevi!

Divno ceneni damast in platneni namizni prti — krasno desinirani, velikost do 2 metra — pridejo v prodajo Miklošičeva cesta 14, I., desno.

Pisalni stroji

»Adler«, »Courier« in »Mignon«, se poceni prodajo. Pojasnila pri Ivanu Kovačič, Maribor, Koroška cesta št. 10.

Gospodinje!

Riž, prvovr. kg	Din	6.—
moka la . . .	Din	3.50
ajdova moka .	Din.	4.75
koruza	Din	2.—
fižol cipro . .	Din	4.—
fižol niz. vrste	Din	2.75
kislo zelje . .	Din	3.—
med	Din	16.—
rožiči celi .	Din	5.—
orehova jedrca	Din	26.—
ptičja hrana . .	Din	10.—

pomaranče po konkurenčni ceni, kakor tudi razno drugo špecerijsko blago. Se priporoča »PRODA«, Prečna ulica 6, dvorišče.

Dražba zastavljenega blaga

v Mariborski zastavljalnici, Gosposka ulica štev. 46, bo dne 11. februarja 1931, efektna dražba od 9 do 12 dopoldne, dragocenosti od 14 do 18 popoldne.

Prleki! Prleki!

DRUŽABNO - ZABAVNI VEČER PRLEKOV POD DEVIZO:

„Prleško gostüvanje"

se je moral preložiti na 14. februarja, in sicer se bo vršil v veliki Kazinski dvorani na Slomškovem trgu. Vabila se razpošiljajo do 5. februarja. Kdor pomotoma ne bi dobil vabila, naj se zglasi pri dr. Irgoliču. Jedila, vino itd. naj se oddajo med 2 in 7 popoldne v dvorani odbornicami. Kakor kažejo priprave, obeta biti prireditev na višku, torej lepša, kot prejšnje vse tri skupaj.

Dva autobusa

znamke Fiat in Škoda, dobro ohranjena, proda Auto prometna družba v Ljutomeru.

Obrt

Namočeno polenovko

najboljšo se dobi pri: I. Buzzolini, Lingarjeva ul.

»Javor«

lesna industrija v Logatcu ima svoj lokal za pohištvo tudi v Ljubljani v novi palači Vzajemne zavarovalnice.

Tvrdka A. VOLK

Ljubljana, Resljeva cesta 24, nudi najcenejše vse vrste pšenično moko in druge mlevske izdelke.

Zahtevajte cenik!

V gostilni **„A. RAŽEM"** na Žabjaku so danes in jutri, v petek, sveže morske ribe, prvovrstna vina in kraški teran! — Za obilen obisk se priporoča ANTON RAŽEM.

Širite »Slovenca«!

Avgust Kobilca,

tapetnik in dekorater, Ljubljana, Dunajska c. 2, vhod Dvořakova 3, dvorišče, se priporoča za specijalna tapetniška dela.

Likanje

moške in damske obleke 18 Din, obračanje 300 Din. Garderobo najhitreje zlika, kemično čisti in pošlje Valet Express, Ljubljana, Stari trg 19. Stranke lahko počakajo na likanje in čiščenje v posebni čakalnici. Predno prečitajo dnevne novice, je obleka gotova. Za prireditve takojšnja izvršitev.

Garantirana konstrukcija!

Prostor za posteljnino.

FRANC JAGER tapetništvo Ljubljana, Sv. Petra c. 29 priporoča svoje najmodernejše fotelje vseh vrst, modroce, otomane, zimo zložljive postelje, patentne divane i. t. d.

Najmodernejša oblika!

Na prostovoljni javni dražbi se bo prodalo

na predlog Kmetske posojilnice Ljubljanske okolice v Ljubljani kakor pooblaščenke Medveda Josipa, posestnika in trgovca v Ljubljani, Cigaletova ulica štev. 1.

1. zemljišče Josipa Medveda

vlož. štev. 214, kat. obč. Bršljin, ki obsega parc. štev. 766/1, 766/2, 813/1 in 813/2 gozde s površjem 3 ha 55 a in 10 m²

dne 10. svečana 1931 ob 9 dopoldne

na licu mesta, kamor bo odhod ob 8 zjutraj iz notarske pisarne v Novem mestu.

2. zemljišče imenovanega

vl. št. 625, k. o. Novo mesto, ki obsega parc. št. 202/2 stavbišče

dne 10. svečana 1931 ob 15. uri

v notarski pisarni v Novem mestu.

Gozdne parcele leže blizu Novega mesta v tako imenovani Brezovici na dobrem spravilu in so zarasle s smrekami.

Hiša štev. 268 je enonadstropna z drvarnicami v pritličju, s tremi sobami v prvem nadstropju in kuhinjo, in dvema sobama in kuhinjo v podstrešju.

Dražbeni pogoji se lahko pregledajo v pisarni notarja v Novem mestu.

Izklicna cena za prvo zemljišče je 70.000 Din, za drugo pa 100.000 Din.

Novo mesto, dne 31. januarja 1931.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli povodom prerane smrti naše nepozabne soproge, mame, stare mame, sestre, tete, tašče in svakinje, gospe

Marije Marčan

soproge mesarja in posestnika

se tem potom vsem najiskreneje zahvaljujemo. — Posebno zahvalo smo dolžni čč. duhovščini, vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja, Mesarski zadrugi, zastopnikom raznih organizacij in društev, pevskemu zboru Krakovo-Trnovo za prelepo žalno petje ter končno vsem prijateljem in znancem, ki so drago nam pokojnico v tako častnem številu spremili na njeni zadnji poti.

Vsem in vsakemu posebej naša prisrčna zahvala.

Sveta maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek dne 9. februarja 1931 ob ½6 zjutraj v župni cerkvi v Trnovem.

V Ljubljani, dne 4. februarja 1931.

Žalujoči ostali.

»Ljudske knjižnice« iz založništva Jugoslov. knjigarne v Ljubljani: 29. zvezek: Savinšek IZPOD GORE 30 Din vez 42 Din — 30. zvezek Sienkiewicz NA POLJU SLAVE 28 Din vez 40 Din — 31. zvezek Conan Doyle IZGUBLJENI SVET (The Lost World) Roman iz stikami 24 Din vez 32 Din — 32. zvezek Reimmichl ZAGORSKI ZVONOVI — Slavič NA SINAJ 30 Din vez 42 Din — 33. zvezek Bridges NA POMOČ 30 Din vez 42 Din — 35. zvezek Brackel CIRKUŠKI OTROK 28 Din vez 40 Din

Hans Dominik:

Moč treh

100

Roman iz leta 1955.

Večkrat ko enkrat so čitali brzojavko in razumeli smeh, s katerim se je bil zgrudil Cir Stonard. To je torej Moč! Nepoznana, tajinstvena Moč, ki noče vojne. Moč, ki ima sredstva, da odvzame vsakemu orožju učinek. Moč, katere prvo svarilo so prezrli in ki je zdaj pokazala svojo oblast.

Nesreča je zadela veliko ameriško bojno brodovje. Čast zvezdnatega prapora je bila pri tem v nevarnosti. Ali kljub temu se nobeden od štirih državnikov ni mogel ubraniti učinku velikega humorja, ki je bil v celem postopanju. Moč, ki zliva topove in spaja elektromagnetsko bojne oklopnice, moč, ki goni celo brodovje proti volji po oceanu, bi bila tudi zmožna, da potopi bojne ladje. Tega pa ni storila. Pokvarila je orožje in goni sovražni brodovji v neposredni bližini drugo mimo drugega, ameriško brodovje v Anglijo in angleško v Ameriko.

Kajti očitno je šlo za tem. Ako so še kaj dvomili o tem, so zvedeli po telefonu, ki se je oglašal na mizi predsednika-diktatorja. Brezžična zveza z atlantskim brodovjem.

Državni mornariški podtajnik je hitel k aparatu in prepoznal glas admirala Nickelsona, ki se je nahajal pri atlantskem brodovju.

»Imam čast govoriti z njegovo ekscelenco gospodom diktatorjem?«

»Ne! Tu je državni podtajnik mornarice. Gospod predsednik-diktator je šel za kratek čas k počitku. Poročajte meni. Imam pred seboj vašo brzojavko o nesreči.«

»Vi veste?«

»Vem, da hiti vaše brodovje razoroženo s petdesetimi morskimi miljami proti vzhodu.«

»Med tem jih je postalo sto. Naše ladje drvijo, napol dvignjene iz vode, proti vzhodu. Nimamo nobene možnosti, da ukrenemo kaj proti temu. Moramo čakati, kaj namerava usoda z nami.«

»Kako izgleda na ladjah? Ali je bilo še kaj daljnjih poškodb? Kako je s posadko?«

»Poškodbe ... Nobenih več. Vsak top je zvarjen z zaklepko ... Kako je z moštvom? ... Rajši ne izprašujte ... Nobene discipline več. Enega dela moštva se je polastila verska blaznost. Klečijo, prepevajo psalme in pričakujejo sodnega dne. Nekateri so poskakali v morje. Ako gre tako dalje, bomo pristali jutri v Angliji.«

Mornariški državni podtajnik je položil slušalo na aparat. Stopil je k velikemu globusu, oddelil na njem progo in računal. Potem se je obrnil k svojim tovarišem.

»Gospoda moja! Mislim, da smemo pričakovati angleško brodovje jutri okrog devete ure pri ameriški obali.«

Mr. Fox je govoril po telefonu z dr. Rockwellom.

V stanju gospoda predsednika-diktatorja ni nastopila doslej nobena izpremememba. Državno oblast prevzamejo po ustavi državni podtajniki.

Med tem ko so se zdravniki trudili, da spravijo Cira Stonarda zopet k zavesti, so prijeli štirje državni podtajniki za krmilo gugajoče se državne ladje.

Dr. Glosin je sedel v svojem newyorškem stanovanju in premišljeval o posledicah svojega političnega delovanja. Že teden dni je bil v Ameriki in ni izgubil niti ure svojega časa. Pogajal se je z voditelji socialistov in bogatašev, delavci kakor tudi milijarderji so bili siti diktatorjeve oblasti. Sicer tako trdna in zanesljiva tla so se začela majati, kar je kazalo na skorajšnje nasilne izbruhe.

Še zdaj se je čudil dr. Glosin nad lahkovernostjo, s kakršno so ga sprejeli voditelji socialistov in bogatašev. Kdo jim je dal vendar dokaz, da je res zapustil Cira Stonarda? Kaj so vedeli neumneži o nepoznani Moči? O vsem, kar je bilo še pričakovati?

Dr. Glosin je poznal načrte rdečih in plutokratov in je natanko pretehtal njih izglede na uspeh. Obema strankama bi se brez dvoma posrečil prevrat. Toda v obeh slučajih ne bi bil uspeh popoln in bi pozneje sigurno moralo priti do državljanske vojne. Ako bi napravili rdeči revolucijo, bi se zoper nje dvignil zapad in del osrednjih držav. Ako pa bi jo napravili beli, bi se nasprotno uprl vzhod.

V Zedinjenih državah je obstajala še tretja stranka, njeni člani so se nazivali kar »patriotje«. Stranka, za katero je dr. Glosin še pred kratkim le zmigaval z rameni. Patriotje so bili tako nesodobni, da so se bavili le s politiko svoje domovine in starih ameriških idealov. Svoboda posameznika in cele države. Odprava vsake korupcije. Ohranitev zvestobe in vere pri vseh, tudi pri političnih pogodbah. Program stranke patriotov je obstajal iz idealnih zahtev. Zato jih je tudi Cir Stonard pustil in jih smatral kakor Glosin za nedolžne sanjače.

Dalje prihodnjič.

9 NOVIH VOZ

Chevroleti so danes razstavljeni!

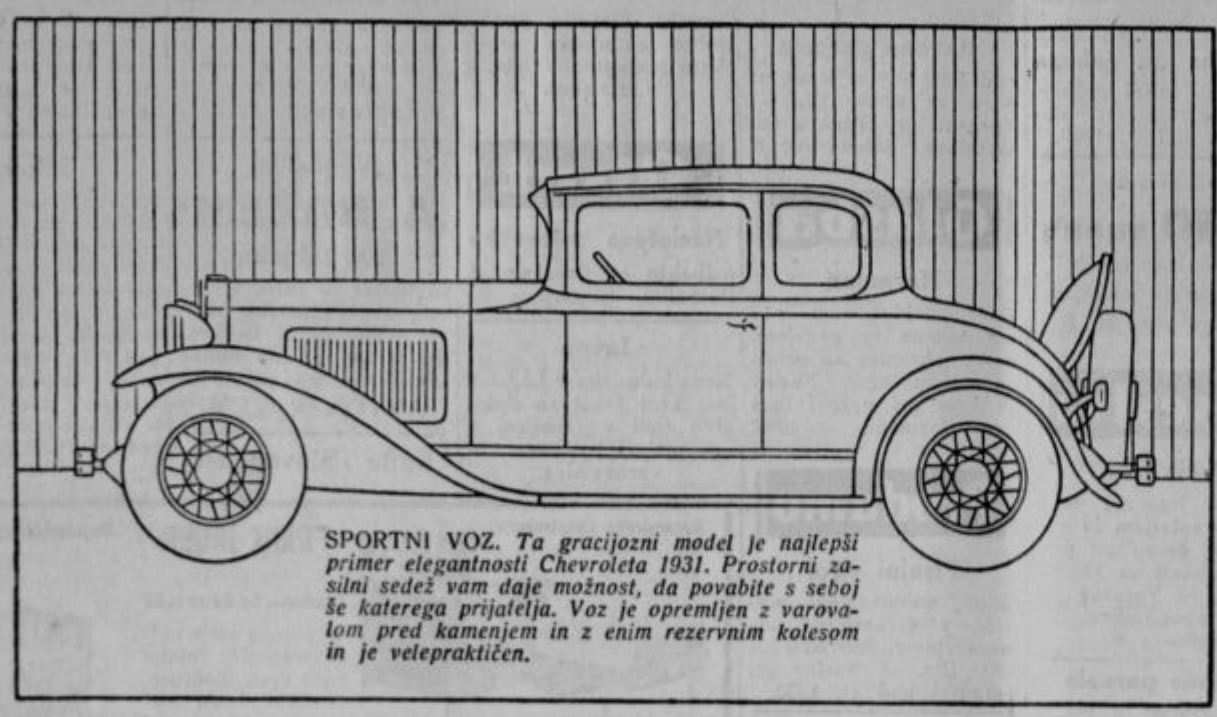

SPORTNI VOZ. *Ta gracijozni model je najlepši primer elegantnosti Chevroleta 1931. Prostorni zasilni sedež vam daje možnost, da povabite s seboj še katerega prijatelja. Voz je opremljen z varovalom pred kamenjem in z enim rezervnim kolesom in je velepraktičen.*

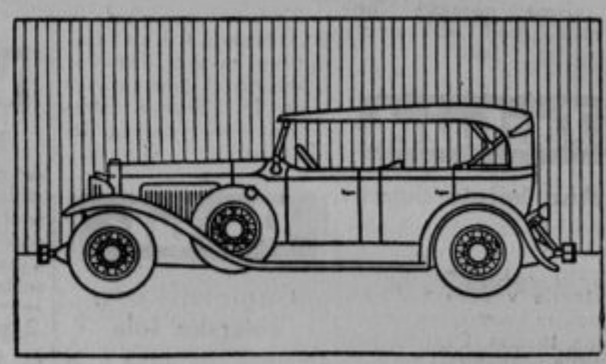

NOVI CHEVROLETOV PHAETON. *Za tiste, ki ljubijo vožnje v odprtih vozovih. Šest koles s kovinskimi špicami in dvema vdolbinama v blatnikih za rezervni kolesi. Popolna oprema tudi za slabo vreme.*

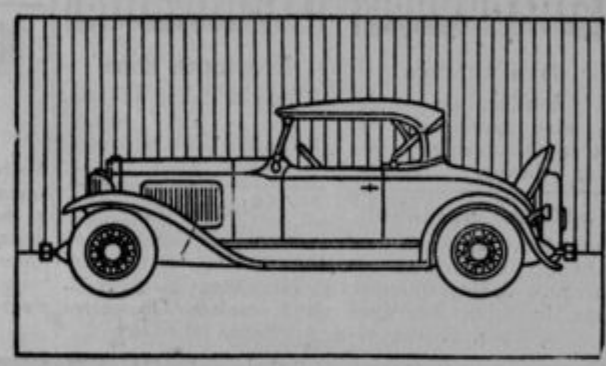

NOVI CHEVROLETOV SPORTNI ROADSTER. *Sportni voz v vseh pogledih je ta Roadster: v liniji, barvi in na vožnji. Hladilnik je zaščiten z varovalom pred kamenjem. Na zasilnem sedežu zadaj, ki je jako prostoren in udoben, je prostora za dve osebi.*

ŠE NIKDAR prej ni bilo tolikšne raznolikosti modelov po tako zmerni ceni!

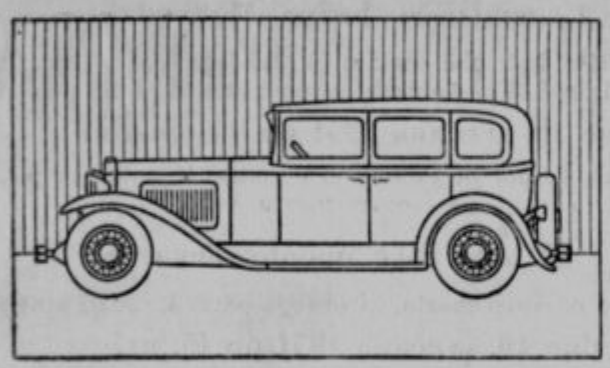

NOVI CHEVROLET-SEDAN. *Šest velikih oken, jako skrbno izdelana karoserija v okusnih barvah. Voz zbuja vtis velike intimnosti in nenavadne otmenosti. Oprema: 5 koles s kovinskimi špicami.*

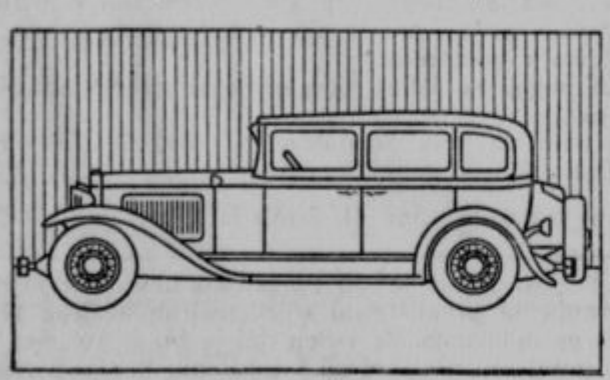

NOVI LUKSUSNI CHEVROLET-SEDAN. *Barva, linija, oprema — vse je v popolni harmoniji. Notranjost zelo udobna, med zadnjima sedežema naslonilo za komolce, ki se dá potisniti v sedež. Delikatne barve, nagnjeno podnožišče.*

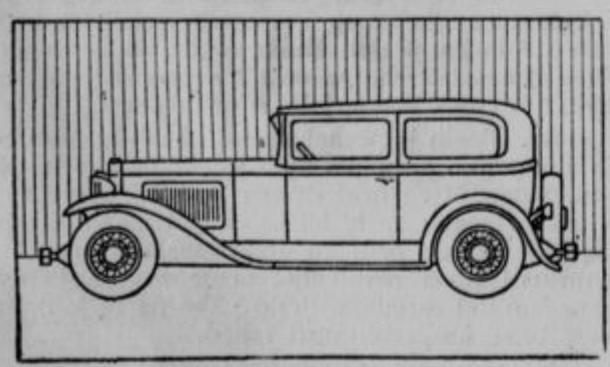

NOVI CHEVROLET-COACH. *Odlikuje se z odločno linijo in srečno izbero barv. Opremljen je — kakor seveda vsi Chevroletovi modeli — z odbijačem spredaj in zadaj.*

V TEH težkih časih, se razume, Chevrolet ne zahteva, da boste žrtvovali svojo udobnost. Pravo varčevanje ni v tem, da se vozite v starem in prav drageem avtomobilu, ko pa si lahko z mnogo manjšimi troški takoj nabavite enega izmed naslednjih odličnih Chevroletovih avtov!

Evo vam vôz sezone 1931!

Več izmed njih bo razstavljenih že danes pri našem zastopniku. Oglejte si jih, poskusite mehke sedeže! Poglejte bogastvo opreme in preizkusite motor (šestcilindrski seveda); videli boste, da je nedosegljiv.

Vprašajte po cenah! General Motors s svojimi neizmernimi viri in nedosežnim izkustvom v izdelovanju avtomobilov s šestcilindrskimi motorji je edina družba, ki more proizvajati Chevrolet za tako ceno.

CHEVROLET

GENERAL MOTORS CONTINENTAL S. A.

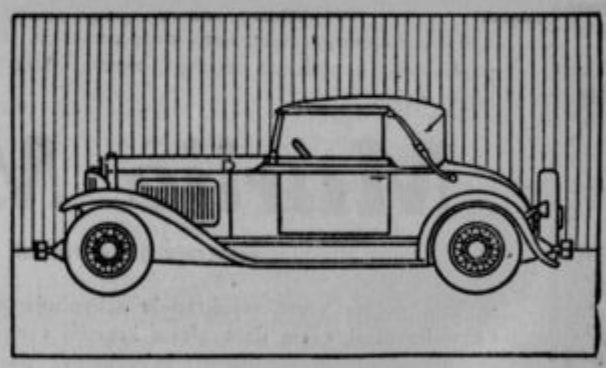

NOVI 2 SEDEŽNI CHEVROLET CONV. COUPÉ: *odprt ali zaprt voz — kakršnega se vam zahoče. Tiha in nagla vožnja: pravi avto za mladino. Pomladne barve, izbrane s finim okusom.*

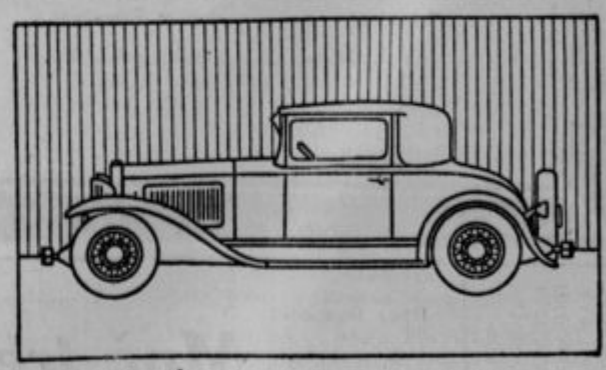

NOVI 2 SEDEŽNI CHEVROLET COUPÉ. *Pred vsem eleganten in gracijozen voz s širokima in udobnima sedežema. Tri velika okna, 5 koles s kovinskimi špicami.*

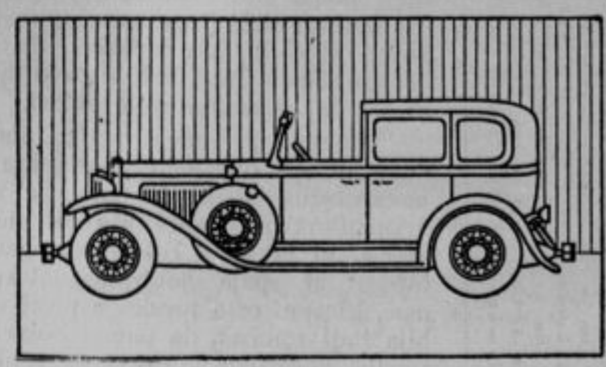

NOVI MESTNI CHEVROLET COUPÉ. *Luksusni model, ki ga odlikuje nedosegljiva otmenost. Notranjost je mojstrovina kar se okusa tiče. Oprema: 6 koles s kovinskimi špicami in vdolbini v blatnikih za rezervni kolesi.*

9 novih 6-cilindrskih luksusnih modelov po čudovito nizkih cenah

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Franc Kremžar.